

Megjelenik e politikai, tudományos és művészeti Lap minden héten kétszer: Szerdán és Szombaton. Hivatalos tudósításokon kívül, Hírlője közül minden hirdeményt, egy negyed-szelet sorától három krajczárért pengő pénzben.

Nem-rendes levelezők kéretnek az Intézethez bérmentesen küldeni közléseiket.

VILÁG

Előfizetheti helyben a szerkesztő-hivatalban (Uri-utca 450 sz. alatt, 150 emeletben), félévre postán 6, különben 5 ezüst forinttal; az országban minden — azon kívül csak a bécsi cs. kir. fő-postahivatalnál Bécsben.

Minden közlés „a Világ szerkesztő-hivatalának” cím alatt kéretik beküldetni.

Tartalom.

Magyarország és Erdély. Kinvezések. Nemesi levél megajándékozás Nyugalmas. Halálozás. — Gróf Széchenyi István a magy. akadémia körül. II. Fiume fontossága. Fővárosi hírek. Kör tartandó gyűlése. Megyeiülési tudósítások: Nógrádból, Mosonyból, Marmarosból, Temesből. — Zalamegyei állapot. Esztervél Zólyomgye végzésére V. M. breznóbányai segédlelkész ügyében. Magyar partvidék (Fiumei levél. — Elénkültebb kereskedés) Hírlapi kalászk.

Külföldi: Afghanistan (Angol hadsereg dulongásai). — Dunavidéki fejdelemségek (Orosz császárság Mihály hg részére. — Meghasonlás a fejdelem s orosz consul közt.) Spanyolország (Hayti háborgások. Hírlapi zaj Lesseps miatt. Hernandez és Guizot közti viszony.) Portugallia (Hasznos intézkedések.) Franciaország (Bugeaud tábornok visszatér. Az afrikai czirkulók ügye.) Németország (Vaspályai bizottság tudósítása.) Porsország (A cartelegyezés megújítása.) Mexico (Harcok a yucataniakkal.) Szakamerika (Elnöki üzenet. Hír Californiának az egyesült státusokhoz csatolásáról.) Vegyes közlések.

Tárza. Körösi Csoma Sándor és Reguly Antal, őseik eredeti lakhelyét kutató magyarok. (Folytatás.) Lapok száma Schweizban. — Napraforgók. Hivatalos és magán hirdetések.

Magyarország és Erdély.

Ő csász. ap. kir. Felsége Vagner Ferencz kanonokot a kalocsai főkapitány postójává, Girk Györgyöt olvasókanonokká, Rhein Jakabot éneklőkkanonokká, Nehiba Jánost úrkanonokká, Szathmári Antalt bécsi sz. Pátról nevezett prépostá, Zombory Jánost idős kanonokmesterré, Bedesula Tamás tiszth. kanonokot pedig ifjabb kanonokmesterré; ugyinté Vagner János nagylángi lelkeszt. idai b. sziz. Máriáról nevezett czimzetes apátá méltóztatott kinevezni.

Ő cs. ap. kir. Felsége Szabó József kiskunsági kerületi kapitányt czimeres nemeslevéllel kegyesen megajándékozni; Szobovics János Pozsony megye aljegyzőjét pedig a nmu. m. kir. Helytartótanácsnál tiszth. fogalmazóvá kinevezni méltóztatott.

Krausz Gottfrida marmarosi kir. kamrai igazgatóságánál első számolót tiszth. nyugalmaztatott.

Gyászhir Arvából. F. évi jan. 2án felsőlehotai és nagyabafalvai Abaffy Vendel cs. kir. udv. tanácsos rövid gyengélkedés után tüdőszélhűdésben élete 74ik évében öröklétre költözött. — A köztiszteletben állott érdemkoszorúzott agg férfi elhunyt nemcsak közel rokonai, hanem az egész megye keserzi, mert 24 évi szelid részrehajlással s egyedül közjóért buzgózkodó első alispáni kormánya alatt Arvamegye boldog volt, s így benne valódi díszet s fénylő csillagát veszté. — Áldassék emlékezete!

Pest, januar 18. 1843.

† Széchenyi István a magyar akadémia körül.

II.

„Kitudja, o nagy Istén! távol van é még tőlünk azon gyászidő, s nemzeti életek mértéke szerint nem borul-e szaporábban ránk, mint gondolnók, mikor csak testületünk (a m. t. társaság) fogja tán ereklje gyanánt, vagy inkább bágyadtan pislogó lámpakint őrizni azon nyelvet, melyet legrágább kincsének, nemzeti s függetlenségi alapjának elismert ugyan a magyar, de forró véréből hajtvva, bálványaitól elszédítve, nemcsak őrizni nem bírta, hanem saját lábával tiporta el“ így szólt a nemes gróf a m. tud. társaság nov. 27én tartott nagygyűlésében, s lélekzáródott a szavai felhívják a nemzetet, hogy borzadjon vissza az enyészettől, mely nyelvet s ez által nemzeti létét s függetlenségét fenyegetheti; — felhívják e hon minden polgárit e nemzeti kincs gondos ápolására; — s felhívják különösen akademiánkat, hogy hivatását kellőleg felfogva, lélekisméretesen töltsé be azon helyet, melyet e tárgy körül neki a

nemzeti akarat kijelölt. — Mi e testület hivatásáról annál kevésbbé valánk ez alkalommal szölandók, mennél inkább meg vagyunk győződve, hogy a m. t. társaság minden itt amott mutakozó hijány daczára is, — mi természetesen minden emberi intézvény közös tulajdona — fenlétének rövid ideje óta valóban igen sokat tett, mi által a nemzet hálás elismerését méltán igényelheti, s hogy ez alkalommal mégis felszólalunk, okul azon körülmény szolgáljon, hogy mi a m. t. társaság hivatásának felfogásában a nemes gróf véleményétől némileg eltérünk.

Magyar akademiánkat tisztán philologiai intézetnek nevezi a tisztelt gróf.* — E nézet ellen nemcsak egy szó emelkedett már az időszaki sajtó utján; de mindnyájan csak általános tagadással lépnek ekkorig fel, meglehet azon okbul, mert tagadásukat olly kétségtelennek tarták, miszerint ez bebizonyítást sem kíván. — Mi azonban, kik azon meggyőződésben élünk, hogy gr. Széchenyinek minden honi kérdés fölött nyilvánított véleménye nagy hatással és súlylyal bír e honban, méltán tartunk attól, hogy számosak leendnek, kik osztolni fognak e véleményben csak azért, mert attól jött, ki soha sem csalt, s ritkán csalódott. — S miután a kérdéses felfogás egyrészt hibás, másrészt pedig olly értelmzés a magyar akadémia iránt olly annyira megkívántató nemzeti részvétet gyengithetné, felszólalunk mi is e nézet ellen, s pedig nem pusztá tagadással, de okokkal.

Ki a magyar t. társaság alapszabályit, s azon kört, mely neki kijelölve van, figyelemmel követi, azonnal meggyőződhetik az iránt, hogy a philologia (nyelvészet) e testület által teendők sorában igen nevezetes osztályt képez ugyan, de nem egyedülit. Azt mondók, nevezetesen, mert csakugyan igaza van a tiszt. grófnak, hogy a nyelvnek kiképezése a nemzetek előmeneteli lépesőzetén a lehető legfontosb ügyek közé tartozik; igaza van, hogy bármely nemzetnek sürgető, s komoly feladata: nyelvét lehetőleg közelebbvinni a tudományok szoros szabotosságához — egyszerűs mind kétségtelen, hogy mindezeket olly annyira bebizonyítá gróf Széchenyi, miszerint e tekintetben remek beszédére hivatkozunk elég. S mi örömmel felednök azon tulbuzgóságot, melyel e kedvencz eszméjét olly mesterileg védi, ha lelke mélyét átható ezen igazságok érzetében nem feledte volna a tud. társaság többi tennivalóját, s ha e feledékenység, együttvéve a fentebbi határozott nyilatkozattal nem gerjeszthetné sokakban azon bálvéleményt, mintha csakugyan a m. t. társaság semmivel több nem volna, mint „tiszta philologiai“ intézet; — s pedig hogy ennél sokkal több, bizonyítják a következők:

Kérdjök: nincs-e törvény-tudományi szakosztálya e testületnek? s ha van, nem üdvös-e

*) Lásd a Magy. Akad. körüli beszéd 2 és 4d. lapjait. A.

abbeli feladása, mellyel a magányjog iránti ismérteket terjesztvén, tanítja e hon polgárit, mikép lehessen s mi módon kelljen a személyt s vagyont biztosan védeni? És ismét a matematikai szakosztály nem tanítja-e azon egyszeregyet, mellynek ismérte és okos használata áldást hozhat egyénekre, családokra sőt nemzetekre is, nemtudása vagy nem méltánylása pedig kiszámíthatlan kárt mindenkire? S nemde alphája ez minden emberi találmánynak, még a józanul számoló politikának is? — Továbbá az ehhez kapcsolt hadtudományi szakosztályt nem dicsőíti-e azon hivatás, mellyel honunk fiait tanítja, hogy ne csak bátrak legyenek és lelkesek, midőn e hon veszély fenyegeti, de használják mind azt, mit ész és tapasztalás tanított arra: mikép lehessen az ellenség fegyvercinek legbiztosabban ellenállni? — Hát azon szakosztály (természet-tudományi), mellynek feladata a természet végtelen kincseit feltárni a gondolkodó ember előtt, hogy használja ezeket önmaga s ember-társai javára, nemde a m. t. társaság igen nevezetes alkotórészét képezi? — S végre, mit mondjunk a bölcsészeti s történeti szakosztályok magas feladatuk felett? — mellyeknek e l s e j e a helyes gondolkodás, a szépnek kedvelését, s az érény iránti buzgó lelkesedést tanítja, a másikk pedig a multnak hű tükrét tünteti elénkbe, hogy lássuk a hibákat s vétkeket, mellyek által nemzetek nyomorult életben tengenek, vagy épen elenyésztek; s viszont lássuk azon érényeket, mellyek által mások a dicsőség s jobblét magok fokát elérik; — s ezeket látván miis felbredjünk, s egykori nagyságunk érzete által is buzdítva munkálkodjunk, hogy ne csak azon nemzetek sorába ne legyünk helyezve, „kik az önfertőztetés és elkorcsosulás undok bűnétől nem mentek és saját tisztaságukban fejököt az egék felé nem emelhetik, — de nemzeti jólétünk naponta növekedve, s hosszú időkre terjedve valódiilag jó-egészségű, boldog, dicső, és hatalmas legyen (annyi viszontagságoktól hányatott szegény) e hon!“*)

S ime csak rövid vázlatokban terjesztők elő a m. tud. társaság által teendők sorát, és e teendők képezik véleményünk szerint akademiánk hivatását, melly hivatás által ez több is, magasabb is, mint tisztán philologiai intézet. — Ha azonban a nemes gróf e tárgyban előadását hibásan fogtuk vala netalán fel, az utbaigazítást örömmel veendjük, mindazáltal nem veltük e kérdést mellőzhetőnek már a körülménynél fogva is, mert már előttünk mások által is beszédének e része a fentebbi értelemben vétetett.**) Hogy pedig

*) L. gróf Sz. Ist. lelkes elnöki beszédét. A.

**) Lásd különösen a Pesti Hírlap 209ik számú vezércikkét, hol Pulszky Ferencz ur azon értelmezés ellen, mintha a m. t. társaság nem volna más mint philologiai intézet, e szavakkal tiltakozik: „Legyen szabad kétkedniük, hogy a tudós társaság tisztán philologiai intézet.“ — Már fentebb kijelentők, hogy miiben véljük mi illy e g y s z e r ü tagadás okát rejteni, melly alkalommal kimondók egyszerűsádan azon okokat, mellyek bennünket e motivált előadásra kizetelének. A.

A VILÁG TÁRCZÁJA.

Körösi Csoma és Reguly Antal, őseik eredeti lakhelyét kutató magyarok.

(Folytatás.)

„De ki is tagadhatná meg csodálatát olly férfitől, ki egy börtönben — mert 9 négyszögű lábnyi téres, nem fűthető czél-lája a zimskári zárdában csakugyan nem volt egyéb — legkisebb kényelem nélkül, még a téli fagyos négy hónap alatt is fűtetlen szobában 41 évet töltött, azért, hogy azon ohajtása egykor valósuljon, miszerint nemzetének ősapáit Tibetben feltalálandja. Ez ohajtás nem teljesült; hanem az emberiség fejlődési történetét tekintve vas kitűrésének nyomos eredménye lön. O vala első, ki Azsia gazdag irodalmához kulcsot nyujta, mit a mi Schmidtünk is, ki jelenleg talán a tibeti nyelvet Európában egyedül érti, magasztalólag megismer.

S mit tevének Körösi Csoma honfitársai, hogy e dicsőségben osztozzanak. Magtagadák — mit ugyan Hügel ur, mint styl mestere elhallgat, — ezen utazótól a kívánt költséget, s Körösi kénytelen vala utjából visszatérni, s Angolországba menni, hogy az angol nyelvet megtanulja, s mint Anglia szolgája Tibet határára juthasson. Csak akkor, midőn tibeti nyelvtudománya megjelent, tévők honfitársai a Hügel urtól említett ajánlatot; de az már későn jöve. Sem-

mi ok nem vala többé annak elfogadására, s ugy hírlék, hogy nem is fogadtatik el. De e hir alaptalan volt; szívünk-ből kívánjuk, hogy felőle tudósítsunk.“

Reguly urról életirati vázlatot közle a „Beitrag zur Kenntnis des Russischen Reiches“ sat. von Baer und Helmersen“ című munkának nyomtatás alatt lévő nyolczadik kötete, hol ő az újabb időkben az oroszbirodalomban tudományos czélbul utazók közt említetik. Közöljük ezt is olvasóinkkal.

„Nem mellőzhetjük itt el egy magyarnak tudományos utazását ki 1841d. évi tavasz óta sz. Pétervárbán tartózkodik, s kinek történeti s philologiai uton nemzete eredetét kímélő fáradozásai Körösi Csomára emlékeztetnek. Ugy hiszszük, róla terjedtebb tudósítást kell adnunk, mint más utazókról, minthogy róla eddig csak svéd és magyar nyelven jelentek meg közlések, s így mi ezeket ugyszólván egész terjedelmökben kívánjuk ismét adni.

Mindazáltal szükség néhány szót előre boesátanunk, hogy az olvasókat figyelemztessük kissé a magyarok eredetéről vitákra. Régi megjegyzés, hogy a magyar nyelvben nemcsak igen sok finn törzs-szó létezik, hanem a szóalakításban is van a finn nyelvvel hasonlatossága. Már egy századdal ezelőtt irattak erről tudós értekezések, de még akkor a magyar nyelv csak a finn és lapp nyelvekkel hasonlíthatott össze. Mivel már történeti adatok bizonyítják, hogy a magyarok keletről költöztek mostani hazájokba, magától ered ezen kérdés: nem finnek-e azok, kik egykor messze keleten, talán az Uralnál laktak? Nestor kronikájában már igen korán fordul elő egy nemzet „Ugri“ név

alatt, melly Kiew ellen nyomult. Ugri mondák, annyit tesz mint: a hegyen vagy hegyeken, jelent tehát olly népet, melly a hegyeken lakott, s a síkra költözött alá. Schlötzer — e szintolly jó kritikus mint tudós — e szószármaztatást ugyan nem fogadta el, de teljesen meg van győződve, miként a magyarok az éjszaki Ural vidékéről indultak ki, ugyhogy a mai magyarokat a wogulokkal ugyanazon népnek állítá, s e tárgyra többször visszatér. S valóban az éjszaki Ural keleti vidéke a középső századokban „Ugriá“nak nevezetett, s e névvel jött át az orosz uralkodók czimébe. Azonban az egész wogul nép s annak nyelve csak kissé ismeretes; s valóban esudálatos, hogy Schlötzer után senkiesem szánta magát arra el, ki hozzájuk utazott, nyelveket megtanulta, s e nagy történet vizsgáló véleménye iránt tisztába jöni kívánt volna. Illyenmü vizsgálódás alapja talán az lehetett, hogy olly magas-éjszakrai származásukról semmi történetirati bizonyosság nem létezik, sőt inkább hogy olly adatok a messzebb délre utalnak. A ki csupán történetirati bizonyosság után akar indulni, az a magyarokat baskiroknak kénytelen tartani, mert ama híres utasok: Plano Carpius, és Rubruquis, kik 1247 s 1253ban a mongolok nagy chanjához utaztak, a baskirok földét (Baschart. Pascatir) Nagy-Magyarországnak nevezik, Rubruquis pedig világosan mondja, hogy az itt lakó nép s a magyarok nyelve ugyanaz. Ugy látszik, a pannoniai magyarok még a 13dik században tudták, honnan költöztek be, mert hazai írók említik, hogy midőn 1237dik évben a mongolok benyomulásának híre szárnyalt, Béla király négy szerzetest ó Magyaror-

illy értelmezés, a mint kellefinél szűkebb körbe szorítaná tudós társaságunk működéseit, úgy nem kétkedünk, hogy a nemzet ápoló részvétét e testület iránt nevezetesen gyöngítene.

Vége e sorainkat abbeli buzgó ohajtással fejezzük be: Támadjanak tudós társaságunkban oly férfiak, kik az emberi ismereteket egy lépéssel tovább viszik, 's ha ezek az emberiség sajátjai is, mi örvendeni fogunk már azért is, hogy ragyogó, 's jótévő fényük e nemzetre visszasugárzik; — de miután illy férfiakat csak ritkán adnak az egek jó kedvökben az emberiségnek, misz tiszt. barátunkkal Pulszky Ferenczel egyetértve főleg azt kívánjuk: „hogy akademiánk tudományos működése *) minél mélyebben 's terjedtebben hasson a népre, 's a nép értelmiségének gyarapítására, 's hogy váljék azon phalanxra, mely az egykor minden osztályban átszivárgandó értelmiség hatását ellenállhatlanná tegye.“ A.

Fiume fontossága.

Villámsebességgel rohannak el egymástkövetőleg a legfontosb világesemények mellettünk; 's mi, hasonlólag a legtompítóbb lethargiában senyedőhöz, úgy teszünk, mintha azok bennünket távolról sem érdekelnének! Többekben megvan közöttünk az akarat, de körülményünk sajnos helyzete elcsüggeszti, elkedveleni őket, 's ők is eszelekvénytelenül veszteglenek a helyett, hogy munkához fognának férfiasan, 's mindegyik tehetsége szerint, üstökénél segítné ragadni a perczek kínálkozó alkalmát. Vajjon, meddig fog ez még így maradni? meddig ostromoljuk a jó eget agg anyókákhöz, de nem ám férfiakhoz illő, bátor különben igen jószándéku fohászokkal? 'S mikor hagyunk fel már egyszer azokkal, hogy tenni kezdjünk, — tenni!?

Az angol-chinai békekötés nagyszerű eredményekkel ígérkezik. Minden nemzet, minden város, felfogva annak fontosságát, készülteket tesz, hogy abból a lehetőségig hasznát merithessen! Hogy távolabb ne menjünk, Triest és Velence újabb fényes korszak hajnalát üdvözlik abban, mely ennek hajdani, annak néhány év előtt mutatkozott, 's a legújabb pénzserisiek által borúltni vállalkozási állandóbb dícsét hirdeti! Csak mi, egyedül mi maradunk régi apathiánkban! Maga Mehemet Ali eszelekvéshez fogott már: az egyiptomiak hasznukra kezdik Suez-t, a kelet-teli közösülésnek jövő közbejárójaként mutatkozót, fordítani; ők kétkerekű taligákat készíttetnek, hogy az árúk szállítása onnan Kairoba olcsódjék, 's mernék fogadni, hogy nemsokára angol mérnökök ügyelendnek ott az építendő vaspályára: mi pedig magyarok, — hallgatjuk, olvassuk a híreket, olykor egyet fohászunk, 's minhangyságunkat a kormányra rójuk; és ezzel megtettünk mindent, mi szükséges arra, hogy még csak a kétkerekű taligás egyiptomiakkal se tudjunk versenyre mozdulni helyünkben!

Az angolok Németországon keresztül akarnak Keletindia felé közlekedni. Ez ügyben megbizottjuk Bloomfield már Triestbe érkezett, hogy a terv kivitelére szükséges adatokat megszerezze, annak létesíthetőségét siettesse, Hamburgban társulat állott össze, mely terheléseket tegyen azon távol keleti ki-

*) Népszerű, 's mindenki által könnyen érthető modorban. A.

kötökhöz. Mindenütt mozgás, mindenütt jelei a eszelekvésnek, sőt eszelekvés mutatkozik; 's mi, mint megannyi chinaiak, igazi keleti faj, mely csak azt szeretné, hogy a galamb sültén repüljön szájába, még csak arról sem gondolkozunk komolyan, hogy tennünk kellene, hogy az angol-chinai békekötésből nekünk is valami hasznoscska jusson!

Igaz, hogy socialis dolgainkkal sok bajunk van, és hogy bizony némelyeknek meg kell változni, mielőtt kereskedésünk felvirágzására alaposb 's kecsgetőbb reménnyel számolhassunk; de, az Istenért! ne emészük fel a drága időt merő politikai vitatkozásokkal; és csak ne higyük azt, miképen mai társadalmi viszonyaink közt épen semmitsem tehetünk kereskedésünk, iparunk emelésére. Ne hanyagoljuk el azok korszakjaitól jól át- és meggondolt javítását: de győződjünk meg már egyszer a felől is, miképen vannak a kereskedési viszonyok- 's conjuncturáknak oly percei, melyeket ha elszalasztunk, talán későn, talán sohasem fognak ismét megtérni olyformán, hogy azokat annyi 's oly bizonyos haszonnal tehesük magunkéivá: mintha megragadtuk 's használtuk volna, midőn először ajánlkoztak.

Sohasem volt szebb, soha kecsgetőbb kilátás Fiuménkra nézve, mint épen a legközelebbi múlt 's jelen viszonyokban. Dunatorlati kilátásink meglehetősen elborúlva; Velence elhagyatva, Triest hittele hatalmasan megingadoztatva, nemzeti akarat és erő végtelent fogott vala tetheti Fiumében! És elmúlt, és mulik perczenkint a jó alkalom a nélkül, hogy mi azt hasznunkra fordítani iparkodtunk volna — avagy iparkodnánk! Triest, mely gőzhajói által a közép-tenger keletdéli partjait oly közel voná magához, nemsokára Bécsesél, 's majd a szászországi határokkal jó kapcsolatba; Velence és Genua Milánóval, 's később — bizonyosan — Németországgal köttetik össze vaspályái által, és mi itt ülünk majd elhagyatva, igen, elszigetelten, elsüllyedve iszonyúan rosz nyír- és agyagutainkon, hogy nézzük: mint vonul el orrunk előtt az egész keleti és nyugati kereskedés, és sopánkodunk megint és fohászunk, majd végtelenül és szivlányítólag, hogy olly szegények vagyunk!

Lapjaink mai száma egy levelet közöl Matcovics Gáspár urtól, kinek lelkes tollát kereskedésünk körüli teendőinkről eléggé ismerik t. olvasóink. Ő tudósít bennünket, miképen a kis Fiume egy millióval kész járulni a Pestet vele összekötendő vaspályá építéséhez! És ő nem szól áldozatról: mert tudja, hogy nem nevezhető áldozatnak az, mi ha nem is közvetlenül, de közvetve annál bizonyosban dúsz kamatokat hoz. Ha Fiumének 12—13 ezer lakosa ennyit tehet, mennyit tehetne ez ország, ha akarna! Nem szólunk mi már adóról, mely szó, mint elég sajnosan tapasztaljuk, kimondhatatlan nagy idegenkedéssel tölti el a magyar nemesség legnagyobb részének belét, mely, úgy látszik, annak csak keserű oldalát méregeti; ne adózzunk tehát, nemes urak, a világért se fizessünk adót; hanem ajánljuk meg, például, csak tíz évre, hogy pontos számadás fejében, mellyet annak idejében látni akarunk, néhány milliót fogunk mi — egyet vagy kettőt pedig a nem-nemesség is, melly illy vállalatok által szinte nyer — fizetni olly czélből, hogy millióinkon jó uta-

kat, vaspályákat 's hol lehet esatornákat kezdjünk építeni; vagy, ha ez nem tetszenék, mert sok milliót nem fizethetnénk, folyamodjunk kölesönhez, 's biztosítsuk az annak kamataira 's törlesztésére megkívántató összeget országilag az által, hogy ki a rá kivetett járandóságot pontosan nem fizeti, az rajta — legyen nemes, vagy nem-nemes — legott végrehajtásilag megvétezzék!

Tegyünk e tekintetben valamit, 's pedig miután olly rég fontolgatjuk a dolgot, minél előbb; mert ha az ádriai öböl — min alig lehet kétkednünk — az által, hogy a keleti kereskedés a Jöreményfokot ismét mellőzve, Sueznek veszi útját, régi fényes napjait visszanyerendi: nem jutand nekünk abból egy sugárka sem, ha Fiumét továbbra is így elhanyagoljuk; mindörökre, vagy legalább igen hosszú időre, nyomorú szerepet fogunk játszani a kereskedői világban, melly pedig ma sarka a politikai világnak: mert harmadik kézből leszünk kénytelenek venni a gyarmati árukat, és saját árucikkeinket alizérek (Unterhändler) fogják harács-áron kicsikarni kezeinkből!

És mi magyarok, kik annyira szeretünk jövő nemzetiségünk- 's dícsőségünkön nemcsak álmadozni és lantolni, de szónoklani is, tőrjünk ezt?

Fővárosi hírek.

† Pest, január 18. Kedves hírrel véljük meg lehetni olvasóinkat, kik nemcsak érdeklődnek de részvételt is viselhetnek Nemzeti színházunk ügye és virágzása iránt. Három tárgy pedig az, mellyet a színházi-titkok hivatalos tudósítása nyomán a t. közönség elé juttatni valódi örömmel szolgál. 1) Bartay Endre igazgató ur szerződést kötött Bécsben a karinthiai kapu melletti udvari dalszínház egyik primadonnájára Luczer kisasszonnyal, mellynek erejénél fogva az említett dalnoknő jövő aprílben egyedül a nemzeti színpadon fog fellépni, nem pedig, mint némely helybeli lapok hibásan hirdették, a német színpadon. 2) Vieuxtemps Henrik ur, korunk legelső hegedű-remekelőinek egyike még e héten kezdendi meg működését a magyar színpadon, 's azokat Pesten másutt sehol sem folytatandja. Volt alkalmunk már 1837ben hallani a ritka 's maga nemében egyetlen jelességű ifjú művészt, minél fogva reméljük, hogy a közönség az akkorihoz hasonló méltánnyal jutalmazandja a remeklőt. 3) Igazgató urral jött Bécsből egy Kőszeghy nevű bassista, ki magát hosszabb ideig tökéletesítvén, a közelebbi alkalommal adandó versenyben, első színi próbáját teendi. Bizton várjuk igazgató ur tapintatától, hogy az ujon szerzett egyén a t. közönség várakozásának megfelelően.

— Volt alkalmunk egyszer bizonyos vaczi utcai bolt hibás magyarságu czimerfelirásáról szólani, 's azon örömben részesültünk, hogy figyelmzetésünk következtében a kérdéses czím kijavított, 's azóta a bolt ajtaja fölött olvasható: Zrinyihez. Hasonló czélből 's reménnyel figyelmzetjük most is a Széltutezában ujon nyitott kávéház tulajdonosát, hogy ajtaja felett a czím rozslu iratott így: A párisi városhoz. Ő francia születésű ember lévén természetesen e hibát neki vétkül nem vehetni; de valamint nem engedte volna a francia felírás: à la ville de Paris helyett így iratni: à la ville parisienne, úgy bizton reméljük, hogy

szágra küldött, közelebbi tudomás-szerzés végett. Ezek oda és vissza utjakat 100 nap alatt tevék meg, 's azon hírt hozák, hogy a mongolok ó Magyarországot már meghódították. E szerint, úgy látszik, e tartomány nem igen messze éjszakon fekszik.

De ha ez utóbbi összhangzó tudósítások a fentebbi vélemény szíllár alapján látszanak is szolgálni, összerokad e vélemény legott ismét ha meggondoljuk, hogy baskirok török szójejtést beszélnek, 's hogy a byzantiak a magyarokat kerekén törököknek nevezik. De ha a magyarok a török törzs-fajhoz tartoznak, miért különbözik nyelvök most egészen a törököktől, 's miért vegyült azzal annyi finn elem? Ezt alkalmasint a chasarok okozák, kik a Don és Wolga folyóknál a 10d. századig uralkodtak, 's kiket Fröh finn-eredetű népnek hajlandó tartani. A „huszár“ szó úgy látszik csak kevésszen üt el a chasartól. Azonban eredetere nézve egészen különbözik, 's egyszerűen huszast (?) jelent, e magyar szóul: husz (20). Ezenfelül a chasarok későbbi történetéről mit sem tudunk, 's ha csupán név-rokonságra akarunk építeni, úgy Madschar romjai még több joggal követelik, hogy a magyarok hajdani lakhelye a Kaukasus lábainál kerestessék, melly vélemény támogatásul Konstantin Porphyrogeneta császárra is hivatkozhatni, ki a magyarokat a persák szomszédává tevé. — Ellenben kik Aasiat ismerik, állítják, hogy Madschar tatár szó, 's hogy az általában nagy köépületet jelent. — De a magyarok, úgy látszik, magokat leghajlandóbbak a hunnok maradvékainak tartani, kik Pannoniába több ízben rontottak be. — De magokrol a hunnokról sem tudjuk, mellyik nagy

nép-törzshöz tartoznak. Körösi Csoma még az Ugurokat is Aasia legbelsejében törzsrokonági vizsgálat alá szándékozta venni. — Vannak még több vélemények is; (Igy némelyek szerint a parthusok a magyarok ős apái) de épen e vélemények közti nagy különbség mutatja, hogy a történetirati adatok ki nem elégitők. E véleményeket mind előszámlálni 's azok alapját vizsgálni, nem mi dolgunk, csak sokféleségüket akarók megmutatni, mert épen innét világos, hogy egyiksem alapos. Reguly urnak tehát, úgy látszik, tökéletesen igaza van, midőn azt véli, hogy e történetirati bizonyosságoknak elmés és önkényes ráfogások általi összhangzásba kényszerítéséből semmi haszon sincs, hanem a mult idők élő emlékeinek — mikint ő a nyelveket nevezi — kell vezérfontalat nyújtaniok, mellyeknél fogva a multakra visszamehessünk.

Vállalatának kezdetéről Borga Tidning által közvetkezőkrül értesítettünk 1841d. 48d. és 49d. sz. alatt G—nd (Gottlund) aláirattal.

Reguly Antal 1819dik évi július 13dikán Zirczen (Veszprimmegyében) született. Miután 1834ben a sz. fejevári gymnasiumot elhagyá, Győrben 's Pesten philosophiai 's törvénytudományt tanult, 's a pesti egyetemből kilépe — felső Magyarországot, Ausztriát, Morvát és Galiciát már beutazta, 1839ben eltökélte magát, hogy Németalföldet 's Belgiumot négy hónap alatt bejárja. Utját Bécsen Csehországon át Drezdába, Berlinbe, Rügenbe 's onnét Rostockba és Hamburgba vette. Itt azon vágytól izgatva, hogy a skandinaviai éjszak történeti emlékeivel megismerkedjék, Kielen, Kopenhágán 's Gothenburgon át Stockholmba utazott. Stockholmban

nemcsak Skandinavia történetével foglalkozott; a hazájában felébredt lelkesedés a nemzeti nyelv iránt, azon szándékot költé keblében, miszerint előbb éjszakot el nem hagyandja, míg a magyar és finn nyelvek rokonágáról saját ítélete után meg nem győződik. E czélből olly egyéneket keresett fel, kik e nyelvet ismerék. Azonban csakhamar átlátván, hogy e tárggyal neki közelebbről szükséges megismerkedni, egy hónap mulva elhagyá Stockholmot, hogy Helsingforsba menvén, ott a finn népről 's annak nyelvéről alapos ismeretet szerezhesse. Ott mindenek előtt szándéklott munkájához segédeszközöket vala gyűjtendő, hogy tanulmányát otthon végezze be, mellyet Helsingforsba csak megkezdeni akart. Tudományos vizsgálódásba könnyebben merül a valódi szakférfi, mintsem hogy abból egyhamar kibontakozhassék. Ugy történt vele is. A rövid idő hosszúra nyult; egyetlen feladatból bővebb szemlélet után több más keletkezett. Reguly a finn nyelvet akará megtanulni, de mindazon könny, mellyek e nyelvről vele közölthettek, svéd nyelven vala írva. Reguly kénytelen volt a svéd nyelvet megtanulni, hogy a finn nyelvhez kulcsot nyerjen. Négy hónapi mulatás után elhatározá utazónk, hogy a finnek közé utazik, 's Helsingforstul éjszakra 300 verstnyire költözött, 's Lammasahóban egy finn parasztnál vón szállást, hol 10 hét alatt olly előlépéseket tevé, hogy finn nyelven már beszélni is tudott. Azután 1840diki majusban az éjszakai finn és lapp földön messzebb utazott. „Knopio felé irányzott utjában“ ugymond tudósítónk, kit itt szórul szóra követnünk kell, minthogy a finn és lapp költészet titkaiban egészen idegenek vagyunk, — „Knopio felé irányzott utjában meg-

a magyar haza tiszteletéből a rossz magyar felirást is ki fogja igazítani, imígy: Páris városához. Sajnáljuk a nagy, nemzeti színekkel festett betűket, hogy másokkal kell feleséreltetniök: de még inkább sajnáljuk a nagy szép kávéteremet, ha illy figyelmetlenség által netalán a magyarság iránti közönösségét tanusítaná.

— Egy furcsa kis esetet mondunk el az iparlovagiság köréből. — Néhány nap előtt egy igen látogatott kávéházból kiiramlik egy jól öltözött ember, 's a kigyóutezai sarkon befordul. Az utána szaladó fiatalok feltartóztatására szólítják az embereket. Egy fiatal ember nyakon ragadja, kit ő eleinte ugyan botjával megis akara ütni, de rendületlenségét tapasztalván imígy kéri: „Barátom uram, kérem ereszsen el, zsebkendőm loptam, — azért akarnak megfogni.“ — Azonban ez nem igen hajlott ezen bizodalmas „barátságos“ felszólításra, 's a tolvaj levegőben, mint hajdan ösvezérink pajzsokon, csak hogy egészen más diadalmenettel, vitéttel vissza az elkövetett csíny színhelyére.

— Irodalmunk köréből megemlíti, hogy Kunoss Dajkakönyve második, 's a köznépre számított olcsóbb kiadásban jelent meg. E könyvecske korszerűségéről már volt alkalmunk szólni. — A Frankenburg ur szerkesztése alatt megindított „Magyar életképek“ első füzetete már sajtó alatt van. Tartalmát, ha jól értesültünk: Kuthy, Tárkányi, Ney, Vajda és Gaal urak művei képezendik.

Egyesületi közlés.

A „Kör“ (Irodalom és művészet-barátok egyesülete) vasárnap Január 22-én reggeli 10 órákor közgyűlést tartand. Kelt Pesten január 12. 1843. Fáy András mk. körelnök. Lauka Gusztáv mk. körjegyző. —

Megyei gyűlési tudósítások.

Nógrádból. Balassagyarmat, jan. 11. Közgyűlésünk folyó hó 9-én vette kezdetét, mellynek már letűnt három elsőbb napjain következő, nagyobb érdekű tárgyak kerültek szünyegre: — Első vala éves tudósítása első alispánunknak, a leélt évről, illetőleg az abban bel igazgatásunk körül történetekről; — mellynek tartalmából elég lesz annyi, hogy megyénk jelen bel állapota napokint javul; azonban igaztívalónk még is maradt; e tudósítás, nehogy a benne kifejtett tudnivalók, az elhangzott szavakba temetkezzenek, írásba leendő foglalására tudósító első alispán ur megkéreték; 's hogy aztán letisztáztatván, utódaink számára a levéltárba tétessék-le; mire a tisztelt elnök készségét jelentvén, az meg is történe. 2) Olvastattott ő fensége, kegy. nádorunk levele, melly szerint az országos számadások azon észrevétellel terjesztesnek elő, hogy az országos küldöttségnek megkivántatásáikra tett, 's 446—606 sz. krra rugott költségeknek a kincstár részére leendő visszatérítése iránt, a jövő országgyűlés tanácskozik; azenban a RRk. arról lévén meggyőződve, hogy az érintett, 's országos szükség fedezésére kiadott öszlet, a felemelt só árából 1792ik év óta már begyűlt, ugyanazért mig az érintetem hazai jövedelemtől a kormány nem számolt, e megye semmi országos költség pótlásához nem járuland, hanem, ha azok a honosítás díjából ki nem kerülnének, a felemelt só árából pótolassanak; minek sikerésítésére nádor ő fensége megkéretni rendeltetett. — 3) Krasz-

na válaszirata megyénkhez azon megkereső levelünkre, mi szerint egy kathol. ns. fiúnak a losonci h. v. követők iskolájában lehető tanulástól a nmgu m. k. Htanács által történt eltiltását, mint törvény elleni eselekvést a tisztelt megyével közölvén, sérelmeik közzé leendő sorolására az ügynek felkértük, — olvastattott fel; mellyben a tisztelt megye, az elv igazságát, az intézkedés irányában magáévá tevén, oda nyilatkozik, hogy addig, míg a megyei állások kétes helyzete tisztára nem jő, 's e szerint, a magyar országgyűlésre kir. meghívó levelet nem kap, a sértett ügyszó pártfogó részvétellel nem járulhatnak, tudomásul vétetett. — És ezek után 4) bekövetkezett a második nap, Nógrád emlékezetes napja, mellynek a józan haladás irányában lebecsátkozott fény sugarai a hazánk terén előmlött régi setéségy vastag ködét megyénk fölül eloszlaták — 's lőn világosság; mert tudni kell, hogy az ösiséget, alkotmányunk ezen még az előítéleteknek vastag rozsdáival pánczélzott hősei sem mentheték meg a haláltól; és sirba is hantoltuk mi az ő zarnokot, melly századok óta földhöz bilincselve tartá a nemes, 's vele együtt szorgalma sikerét is! *) Azonban majd elfelejtém, hogy győzelmünk meleg csatába került; mert fájdalom, a nyers erő itt is használtatik; de elnökünknek ritka tapintattal párosult szerencsés vezérlete, a csatának, melly az életkérdés felett reggeli 9 1/2 órától délutáni 5 óraig tartott, változó fordulatok között, olykor hévig átmelegült, 's majd tűzzé vált indulatoknak néha öszve is csapott lángjait a kártékonyaság elharapozni sohasem engedé: csilapítá ő azokat, olykor hidegen mint a megfontolás maga; majd meleg elhatározott erővel átellenökben, — mig lőn győzedelem, még pedig olyan, minő hazánkban még kevés vala: mert tudni kell, hogy itt az értelem a nyers erőn mind ok-, mind számtanilag diadalmat vőn, 's ez nem mindennapi dolog! Ugyan is, 35 szónok közül, 25 az ösiség haláláért; 10 pedig életéért küzdött; azonban szavazat sürgette, elnökünk azt kívánta, hogy a szavazatot ohajtók a bal, az elnök által teendő kijelentésben megnyugvók pedig a jobb oldalra menjenek, mi meg történe, az elnök a jobb oldalra tódult nyilvános többség ohajtásához képest kimondott határozatban, eltéré a pálcát az ösiség felett!... Béke hamvaiaak — megyénket illetőleg!

Lehetetlen itt teljes méltánnyal nem emlékezem szegényebb nemes társainknak, kiket tanácskozásunkba az ámitás ingere hozott, születésükhez illő azon valódi nemes viseletükről, mellyet a tanácskozási hely szentsége iránt ezuttal tanusítanak; többen szoltak közölők a tárgyhöz illedelemteljesen, ezek közül azonban különösen kiemelendő csabai Fítsor Ferencz nagygácsi nemes, ki — midőn az ügyért vívott egyik haladónk által, a jelenvolt több mint 100 főnyi alsóbbrendű nemesömegehez intézett népszerű beszédében a lélekvásárlás, 's illetőleg ámitás vétké megemlítették — ezen ellenök irányzott gyanúsítgatással magát 's társait megsértetve érezvén, a szelidség lágy hangján fájdalmát jelenté ki a felett, 's egy uttal oda nyilatkozott, hogy őket jelenleg nem pénz, hanem a megyei körlevelekből tudokra jött,

*) Az ösiséggel annyi kérdés van kapcsolatban, hogy mig az e tárgyban részletes határozatokat nem tudjuk, azt sem tudhatjuk: vajon a közölt eredményen örvendjünk-e vagy nem? — Ennyit ez uttal; — sajnálkozásunkat jelentvén ki egyszerű mind, hogy journalistikánk élenksége, 's ez által öszvehalmozott munkák tömege ekkor még időt nem engedett e fontos kérdés részleteiben megvitatására. — Bár ezt minél előbb tehetnők. A szerk.

's a jogait illetendő tárgyak fontossága hitta be, 's azon vágy: ismerni tanulni helyzetüket, mit tőlök a sors, születésüknél fogva megtagadott. Örömet nyilvánítá végre — köz meglepetésére a RRknek — a felett, hogy a tanácskozás kölcsönösen váltott 's hallott eszmecseréből, mennyiben az ösiség jó és rossz oldalait felfoghatá, a mennyiben különösen látja azt (a szoló tulajdon szavival élve,) hogy a megyének főbbjei, kik véleménye szerint magoknak vermet ázni nem akarhatnák, — az ösiség eltörlését kívánják, ő is annak eltörlésére szavaz; 's e szavazatánál, több hasonló józan nemes társával együtt, dacára az ámitók fogesikorgatásának, mind végig meg is maradt, 's nem tagadhatni, hogy e szegény, de becsület nemes társunk egy pár szava az ösiség halálát Nógrádban sietteté. Figyelmet igényel azon körülmény is, miszerint az ellenzék egyik szerencsétlen vezére által, az elhunytak, a végzés hitelesítésekor történeendő dícsőséges feltámadása jóslatok; azonban e jóslat minden érdeme csak az akarat tehetetlenségében egyesülvén, nyomot maga után nem hagyott, 's így a határozat, a hitelesítés crisisét is kiállván szüzen megőrizteték. 5) Vasárnap az iránytvesztett ilir mozgalmakat rozsaló levelét a Rendek megnyugtatót vették; a mennyiben mégis annak latin szerkezete a törvénytlő eltéré, *) arra az értesítő megye válaszirattal emlékeztetni rendeltetett. — Majd 6) a bank kérdése került szünyegre, mit is, — a mennyiben az annak biztosítására megkivántató kezességből követkehető vést jósolánk **) — a nemzetleg pártolando ügyek sorából kihagyván, azt magán vállalkozókhoz utasítók. — Ma az adó kérdése jó szünyegre; de fájdalom, itt nem sok szerencsét remélhetek: mert a KORTES máris lázong! Eredménye mi lesz, arról a Világ t. olvasóit mentül előbb tudósítandom.

* Mosonybul. M. Óvár. jan. 11. Megyénknek tegnap kezdett közgyűlésében az országos ügyek érdemében a hazai törvényhatóságoktól érkezett levelezéseknek előleges vizsgálatával mult hónap 19 's 20 napjain foglalkozott választottságnak javaslata volt a tanácskozásonak fő tárgya. Mindenek előtt az ismeretes szathmári 12 pontok negyedikében megemlített, 's időközben minden oldalról felvilágosítottva a közönségnek kegyenc eszméjévé lett háziadó-elyállalás körüli javaslat foglalá el a Rendeknek feszült figyelmét; és megkezdte a tárgy iránti hosszabb vitatkozások, azok, kiket e megyében e kérdésnek eldöntése leginkább érdekel, addig, mig a törvényhozás a nemesi adó alapjának rendezésén tul nem haladand, és a földes úr 's jobbágy közötti patriarchalis viszonyokkal kapcsolos, nem csekély nemesi terhek viselésén a szükséges 's szinte kor-kívánta változásokat meg nem teendi, a háziadó-elyállalási kérdést eldönthetőnek nem vélték, és majdnem egyhangulag az e kérdés iránti határozás ellen nyilatkoztak; sőt utóbb a házi adó elvállalásának lehetőségét a jelen körülményekben egyszerűen megtagadták; — azonban a számosabb többség, tanácskozás közben kölcsönösen lelkesítette, azon meggyőződésében, hogy a köz terheket birtok 's vagyon arányában viselni nemesek igazságos 's szent kötelesség, de egyszerűs mind annyira kecses mint diszes érdem, és hogy a vég inséghez közellevő szegény jobbágytul az adónak, egy részben

*) Ezt bajos volna bebizonyítani, de erről is érelemiteg más alkalommal. A szerk.
**) Már e vést mi nagyon szeretnők érteni. Szerk.

Napraforgók.

A NÉPSZAKÁCS.

„Éhezik a nép és fizet!“ ez hallatszik örökké.
„S im a szegény népek végre szakácsa akad:
Ez kétszer főz a jó nép számára hetenkint
„S hízik-e a nép most? — nem! — de szakácsa? — igen!
„S mit kap e konyhából a nép, 's mit sürgé szakácsa?
Pénzt imez; és étül az betűt és papirost.

A KÜLÖNCZ.

Gyűlöld elvbül amazt, mint a Democratia hőst,
És mellőzd imezt, bárha iránya tiéd.
Így elv-ellened és követőd közti egy-magad állasz:
Lassu, ha vágat amaz; fúrge ha késik imez.

EGY ÖNELETIRÓ SÍRKÖVÉRE.

Míg élt, szüntelen írt, tudván hogy halnia kellend;
„S most mikoron meghalt, hirdeti tolla, hogy élt. ○

TUDÓSOK GYŰLÉSE.

Nézd e gyűlést; a szelid Múzak mindannyi vitéze;
Harczterök a papros; — 's kard csörög oldalukon!
A kik tollal a szabdalást oly hősileg űzik,
Mért ne lehetne azok fegyvere a hadi-kard?

EGY KÖLTŐHEZ.

A szereleműs szív, mondják, örökifju, ülében
Folyást új érzés hajnali bimbaja zsong.
Te szerelem-versest dallál, 's csudafüj maradtál:
Mert gyermek most is férfikorodban az ész.

látogató Raula-Lampiban Korhoinen Pált a híres finn öskor-dalnokot kinek, tiszta nyíltszívűsége, természetes egyszerű, 's hatásteljes beszéde utazónkra különös vonzó erővel bírt. Miután Korhoinen a magyar ifju előtt nemzeti énekeiben a finn költszet csarnokát megnyitá, 's Runola termében neki is helyet szentele, meglátogató Reguly ur a kareleket Kaviban, a pünkösztöt Nurmiban tölté, 's innét Sökkamóba ment, hol a járt utak megszűnnek. — Azután vizen utazott Kíandó és Kunsamóba, honnan az archangeli kerületbe az orosz finnekhez rándult el. Kunsamóbul Kemi-járviiba, Sodankyläbe, Kittiläbe, Muoniskába és Karesnantióba ment, hol az ismeretes lappföldi fűvész Laestadiusnál több hétig mulatott. E férfi megkedvelté Regulyval a lapp nyelvet, mellyel ő itt ismerkedett először meg. A lappföldi nyár szakában Karesnantióban (400 verst-re éjszakra Torneótól) e nyelvel foglalkozott; julius vége felé aztán elhagyá a magas éjszakot 's a Muonio és Torneo folyómentiben Torneoba, onnan Kemibe ment, hol augusztus hónapot Kastren ismeretes prépostnál tölté, és szeptemberben Weaborgon át Wasába jött, hol az ismeretes missionarius és lapp nyelv-tudós Stockliethtel találkozik. Reguly a telet Wasában akará bevárni, azután innen egy második utazást tenni a svéd és norvégiai lapp-határokon át egészen az orosz lappföldre. Sajnálhatni, hogy e tervet végre nem hajthatá; szüleinek levelei, mellyeket ő november végén várt, történetesen csak a következő évi majusban jutottak Helsingforsban kezéhez. Miután Wasában 1841d. év elejéig várt a levelekre, januariusban ismét Helsingforsba utazott. Itt Reguly által-

nos figyelmet 's csudálkozást ébresztett (ugymond Gottlund ur a finn nyelv tanítója) mind a svéd mind a finn nyelvbeni könnyűsége által, még inkább pedig ez utóbbiban tisztá 's hibátlan kifejezése által, annyira hogy a született lapptól alig lehet vala megkülönböztetni. Reguly ur Tavastföldre tett kirándulásán kívül, az egész tavaszt Helsingforsban tölté, 's onnan leveleit megkapván, gözhajón Roválba ment. Iunen, hogy az esth-néppel, 's nyelvével megismerkedjék, 's mind kettőről adatokat gyűjtjön, Dorpatba ment; 's így tovább sz. Pétervárho utazott, 's ezen útjában a finn-néptörzsnek egy ágát, a wataléseket a Narva közelében keresé fel. Eddig a svéd tudósítás.

Sz. Pétervárbán nyelvvizsgálók, a mennyire kipuhathatók, nagyobb literariái segédeszközökhez jutván, az általános vagy egybehasonlító nyelv- 's történetudományban több hével buvázkodott mint azt eddig teheté, 's igyekezett általános áttekintést nyerni, az egész terjedelmes finn néptörzs fölött, hogy illy készülettel az Uralnál lakó finn-törzsokköz mint vizsgálódása utolsó céljához utazhas-sék. E célból az orosz nyelvet ügyekezett megtanulni. (Folytatattik.)

Lapok száma Schweizban.

— Hiteles kiszámítás szerint ez évben a Schweizban megjelenik 63 politikai hírlap, 3 jogtudományi, 5 egyházi, 5 nevelési, 3 iparügyi, 2 katonai, 3 szépiralmi, 5 lap, közönséges 's tudományos tartalmu, 's mintegy 20 hirdetési lap. 'S mi mégis azt mondjuk, hogy nálunk sok az újságlap. Hasonlításuk össze hazánk népességét Schweizzéval!

legalább, elvállalása általi segédelmet megtagadni, most már szinte polgári bűn, addig is, míg kedvezőbb körülmények a nemesség részéről nagyobb áldozatokat javaslandanak, a választottságnak javaslatát teljes kiterjedésében elfogadta, és határozattá lön: a követeket oda utasítani, hogy a nemesség választotta tisztviselők fizetésére 's szolgálk bérére, úgy a megyei nemesség használta megyeház fenntartására megkivántatott költségeknek kizárólag a nemesi pénztárra átvállalását, és ezen adónak aránylagos kivételéhez megkivántatott kulcsnak kidolgozását az országgyűlésen szorgalmazzák. — Az ez alkalommal végül szóba hozott országgyűlési költségeknek jövődében hova számítatása iránti kérdés fejtegetés nélkül elmellőztetett; azonban a tisztviselők fizetése iránti határozatnak alapoka, alkalmasint e kérdésnek is miképi megfajtását már magában foglalja. — Az ősiség eltöröltetése iránti szatmári indítvány a választmány javaslatára szerint pártolhatónak nem ismertett; a hitel előmozdítására mindazáltal korszerűnek találtatott, az 1830 esztendei, 's a felvállások érvénytelenítését egyedül csalás 's elmulasztott előintés esetére megszoritó követ-utasítást olyképen módosítani, hogy az örökösödési jogoknak sértetlensége mellett, még mulasztott előintés esetében is a felvállalás érvényteleníthetése megszüntessék. Ugyan a választottságnak javaslatához képest: nemesi 's jobbágyi telekkönyvek létesítésének, 's azokhoz esatolt adósság-bejegyzési könyvek tartásának sürgetése elhatározatott; ellenben a kényszerített urbéri megváltás, nemnemesek nemesi birtok-szerzésre képesítése a czéhek 's egyedűrságok eltörölése, úgy az egyházi javak népnevelési célokra fordítása iránti indítványok pártolatlanul maradtak. A sajtó-szabadság iránti indítvány e megyének e részben fenálló, más irányú határozattal megelőzve találtatott. A városi rendszer iránti tanácskozások azon okból, mivel ezek érdemében csak e gyűlésen lesznek több megyei 's városi hatóságoknak értekező levelezési feladandók, azoknak felvételeig elhalasztottak. — A közigazgatásnak és törvénykezésnek egymástól elválasztása elvileg pártolatott. — A polgári 's büntető törvénykönyvi javítások iránti indítvány az országos választottságok munkálatainak tanácskozásba vételénél figyelembe veendhetőnek; ellenben a népképviselő 's honoratorok szavazási jogosításuk kérdésében minden intézkedések időelőttiékné ismertettek. — A mai gyűlésben folytatólag a jelentő választottságnak javaslatához képest: Győr megyének az iskolai oktatásnyelv iránti felszólítása oly megjegyzéssel, hogy a magyar nyelvnek használata mellett a latin nyelvtudomány se hanyagoltassék el; T o l n á n a k 's F e j é r n e k : Erdélyországnak honunkhoz visszakapcsolatása; és S o m o g y n a k a kereskedés 's a Rendek táblájának indítványozási szabad gyakorlati iránti felszólításai egyszerűen pártolhatókna határozatottak. B e r e g h n e k a vegyes házasságok 's egyházi önnállás iránti felszólítására választottni rendeltetett, hogy ezen megye e részben Fejér megyével egy azon elvű meggyőződésében, 's így vele egyet nem érthet. — T e m e s n e k a szinészeghi kicsapongásokról érkezett újabb tudósításai alkalmul szolgáltak, a sérelem orvoslásáért történt felírást pártoló felírásnak megrendelésére, és az illy kicsapongásokat megelőző törvénynek elhatározott sürgetésére. — T o r o n t á l n a k az országos választások iránti indítványa oly hozzáadással pártolatott, hogy ezen választásoknál a titkos szavazás is kieszközöltessék. T o l n á n a k a triesti vaspálya iránti felszólítása pártolatott. V a r a s d megyének a felsőbb parancsolatok által állítólagosan akadályoztatott törvénykezés miatti panasza, a körülmények kétes bonyolultsága miatt pártolásra nem talált; úgy annak a bosnyák keresztények ügyében történt felszólítása is az azon meggyőződésben lévő RRket, hogy ő Fölsége büles belátása szerint a körülményekhez képest intézkedni akarand, pártoló felírásra nem bírhatta. L a j t h a m e l l é k y .

♀ Marmarosból. S z i g e t decemb. 30kán 1842. Marmaros megye közgyűlése, — a par excellence relationalis — nov. 24kén vette kezdetét 's decemb. 23kán végződött; elnöklöttek első és másod-alispánunk. E gyűlés folyama esendes és békés jellemű volt, némelly egyes kitérések, kitérések (praetor minima non curat) csak gyenge árnyéklatok 's az egész képhez megkivántatnak, 's csak mint rég dülő hánykódásnak még általánosan le nem üledhetése tekinthetők. Közügyi tárgyak: Zólyom levele az előfogott megszüntetése iránt, tudomásul vétetett; de megyénk körülményeinél fogva ez nem teher, 's így el nem töröltetett. A V e s z p r é m megye által közlött, „mezőrendőrség” című munka szives köszönettel fogadtatott, 's az első alispánnak, mint a népnevelés ügyében kibocsátott választmány elnökének, használatát végezt kiadattott. Zala megyének Deák Antal halálát

tárgyazó levele méltánlyással fogadtatott, vesztéségén érzett fájdalmát magunkéva tesszük, 's ezt Zalával tudatni fogjuk. Sokan követelik magoknak a hazafi nevet, soknak megadja a közvélemény, még mi előtt megpróbáltattak volna! — Mutasd meg a te hitedet cselekedettedben. Ön megtagadás a férfi és honfi erény, kinek ez tulajdona, ez érdemi a mindemmel díszes hazafi nevet. Hány Deák Antalt mutathatunk patriótáink — orális patriótáink — hosszú regestrumából? — a próba idején elripi őket a szél, mint polyvát a szériun, és a megméréskor igen könnyűnek fognak találtatni, mert — ágaszkodnak egész erővel. Deák Antal következetes volt és önmegtagadó — elvonultságában munkált, mint a titokban működő természet, a haza javán, és hagyta nekünk örökös Deák Ferenczben, enyhítőül elvesztése feletti fájdalomunkban. Az egész hon gyásza leng sírod felett, ez jutulmad — lehet é szebb és dicsőbb?! — Ugyan csak Zala megyének az ilirismus és Zágráb megyei események iránti levele, 's fölírásából diplomacie tudák meg, mit a hirlapokból olvasánk, 's nemzetiségünk elleni rakoncátlanokodásuk, méltó indignatióval töltének el, — 's fölírás határozatott nemzetiségünk szempontjából. Nem pártolhatók Zala megye kívánságát, a Zágráb megyéveli közlekedés megszüntetését — mintegy excorporatiót —, úgy sajtó elleni észrevételeit sem; egy megye a másik belügyeire, a törvényesség vagy törvénytelenség bélyegét nem sütheti, amaszt azért mert vesztés következtet; imezt azért mert félhetni, argumentumul ne használják ellenünk, ha szabad sajtót kívánánk. Így tehát csak a holdas ilirismus ellen fogunk felírni, — egyszerűen kérem a báni méltóságunk egész teljességében visszaállítatását. Ez alkalommal a turomezói gróf táblabíráink közé soroztatásáért megkértük főispánunkat. Nyitra levele következtében, az ismeretes Borsiczky-ügyet sérelmeink közé soroztuk. T o r o n t á l levele Károlyváros nemzet-ellenies impertinens tettet tudatott, indignatióval vétetett, 's ezt nem mint sérelmet, hanem megfenyítést kérelog terjesztjük föl. Bizony utoljára telsejül a példabeszéd rajtunk, 's nolentes volentes el kell költöznünk e hazából. Eunnél galádbb eset alig ha van; még a nagy ilir ország csillagos, kafftás, szurkás, hódas hősei sem mentek ennyire. Nemzetiségünk legfőbb kincsünk, legyünk körülhatók, mint szász atyáukfiai tul a bérezeken; mi könnyen hívó magyarok, — illy heterogen elemeket be ne bocsásunk föltétlenül oda, honnét áradhat üdv, áradhat véz, lábadozó nemzetiségünkre! T o r o n t á l levele a büntető rendszeri munkálatok közlése kérését indítványozó pártolatott, 's részünkről kérése is meghatározatott. Szerém megyének ilir ábrándokat kárhözható levele kedves tudomásul vétetett. Ugyan csak Szerém levele, Budapest fiumévali összekötését tárgyzó, pártolólóg utasított a választmányhoz. K r a s s ó levelére a bányász-tisztesség nemzet-ellenies magatartását illetőleg — orvoslás, fölírás utján kéretik. P e s t levele következtében az énekiskolára segélygyűjtés rendeltetett. T o l n a megyének a postabér fölemelését tárgyzó levelében kifejtett aggodalmat osztjuk 's fölírunk. A munkácsi püspök panaszt tett a megye ellen, hogy a diák itéletek végrehajtását nem engedte meg — a n. m. Helytartó tanács fölvilágosítást kért, de a vádlevelet nem közölve — közöltetését kérjük. V a r a s d megye egy latin levelét ismét visszaküldjük. E tárgy iránt komolyabban gondolkozva, 's tekintve e megyének nemzeti ügyünkhozi hó ragaszkodását, kissé visszatéshetnek ezen határozás. Igaz, világos törvények ellenében a megyéknek csak quid juris! kérdés körül forog hatóságuk, de hol a törvény, mint a magyar nyelv ügyében is, nem egészen világos, a quid consilii-t kellene követnünk; ez egyik pártatlan joga hatósági rendszerünkné. Mert maga a törvény „intra fines — limites regni” az ország határain belül, inkább a társ országok mellett szól, — mert ha az 1830. VIII. 1836. III. és az 1840. VII. t. cz. a magyar korona alatti országokra érthető — felesleg és a törvény stylusában nem illő pleonasmus „intra fines — limites regni,” mert azon kívül eső népekre 's országokra törvényt nem hozhatunk, 's épen az ezen törvények alóli, bár hallgatólóg kivétele a társ-országoknak idézi vissza a panszlávi mozgalmaknak reactio általi előidézése vádját. De különben is küszöbön állunk az országgyűlésnek, mellynek fő feladata, ezen magyarzatoknak positivus törvény általi megszüntetését eszközölni. — Belügyi állapotunk legnevezetesebb ágai fordultak elő. A népnevelés, adómenyiség meghatározása az 1840ik évi nemesi terhek kivételének kulcsa — a scontro. — A népnevelés ügyében határozatott, hogy a gyermekek iskolába-járatására a szülék szorítassanak, még pedig a nemesek 3. 6. 12 pft. büntetés alatt! — az adózók pedig?! az adózók — compelle intrare! Egyébiránt iskolák állítása, 's a népnevelés célszerűbb rendezése végezt állandó küldöttség

van kinevezve. Előjött a költség-kivetés (budget), 's megvitatása élénk volt. Pénztármokunk a kivétést eddigi divat szerint 's modorban 52,880 ft.ra tette. Tisztek fizetése 13,000 ft., conventiók 8080 ft., napi bérek 2000 ft., iróeszközök 1100 ft., utak 's hidakra 2600 ft., katonai vesztéségre 4000 ft., történetes károokra 100 ft., tisztifovar 6700 ft., elegendes költség 3600, ruházatra 3500 ft. megvehetetlenség 500 ft.; a mult évről feles fizetés 4000 ft.; összesen 52,880 ft. Hanem ezen fölvetést a megye rendei leszállíták 44,509 ft. 18krig, annyira mint a hadiadó, mert a napi bérek czimje alatt kitett összeg — táblabíráink ingyen bíraskodván, megkevesíthető — katonai vesztéségeink hasonlólag, elvitetvén fölünk a lovas katonaság, megkevesültek, 's ha a restantiákat kell lerónunk, ne vessünk felesleget a népre, hanem hajtsuk a tartozásokat be; így tehát a la Hume pártfogolva a népet, megkevesítők terhet, 's ezen összeget fizetik ekint: személy rovata 19,045 ft. 50 kr., mindenféle marha 3511 ft. 10 kr., fundusok 10,766 fr. 8 kr., szerkivüli vagyon 3073 ft. 58 kr., közös haszonvételek 4912 ft. 12 kr. — Még a mult-évi téli közgyűlésen rendeltetett egy küldöttség az adónak járások és kerületenkint aránylagosb fel és elosztása iránt. Ezen küldöttség most tudósítását beadá, tartalma: „a következő évre maradjunk a réginnél, jövőre azonban, a szolgabírák tegyenek új rovatos összeírás, a helybeli pappal együtt. Szabad legyen ohajtott sikerén szerényen kételkednünk, ha nyomosan akarunk segíteni a népen, az urbéri birtokot mérnök által mérassuk föl, mert csak így érhetőnk cél, de minthogy sok időbe kerülne, el nem fogadtatott; 's így hát maradjunk a réginnél, mig valamideus ex machina nem segít rajtunk. — Elvégre Dei gratia megessett az 1840ik évi országgyűlési költségek 's terhek kulcsának megállapítása is, három év mulva; mert a mult évben elfogadott kulcs ismét elromlott, az összeírásból kimaradván a kinstár erdő-jövedelme. Az egész kivetendő összeg 12,400 ft. Van az újabb összeírás szerint 5021 fő, rovata 40 kr. p. = 3347 ft. 20 kr.; Curia 4929, rovata 25 kr. — 2053 ft. 45 kr. mindenféle jövedelem — 279,959 frt. minden forint után 1 1/2 kr. 6998 ft. 58 1/2 kr.; összesen 12,400 frt. 3 1/2 kr. Ez évi scontro volt 1600 szám, tudósítás jött be 570 szám. Megyei jegyzőkönyvünk az 5000 számot meghaladta. Martius 27kei közgyűlésünk az országgyűlési tárgyak megvitására tüzetett ki. Végre említendőnek vélem, hogy megyénk a m. gazdasági egyesület föl hívása következtében, a gyümölcstermesztés előmozdítására állandó küldöttséget rendelt Sztojka Imre ur elnöksége alatt; ez az első vállalat, melly sikerülend, már helyszerezett Szigeten, kerítésbe vétetett, szükséges építések tétettek, 's feles magvetések történtek. Szigeti főesperes 's r. k. plebanus Pelikán József ur e tárgybani fáradsáttal buzgósa kiemeléssel tartozunk; mondhatni, ő lelke a vállalatnak; a jutalom érte: köz megismerés. A beállandó évben gyűléseink határnapja mártius 27ke, június 29ke, september 11ke, és nov. 20ka.

♂(Temesből. (Folytatás.) A sorozat 3ik helyén előfordult a szatmári ismertes 12 pont; mellyek. 1ője az ősiség eltöröltését tárgyazza; miután az ősiség eltöröltése Temes megyében már a június 6kai közgyűlésben elfogadtaték, további szó nélkül hagyatott. A 2ik: A rendes telek és követeli könyv behozatala iránt a választmányi vélemény elfogadtatott; melly szerint az ősiség eltörölése, végrehajtási örökösödés megszüntetése, a telekkönyv behozatalának hozzájárultával lesznek egyedül képesek Magyarhonban a hitelt jobb lábra állítani. A 3ik: az urbéri tartozások kényszerített megváltása mind választmányilag, mind közgyűlésileg, — mint időelőtti és inpracticabilis, sőt veszélyteljes, esett. — A 4ik: a nemteleneknek nemesi jószágok bírhatási joga iránt Temes megye már ezelőtt a nemzetiség-megóvás feltételei mellett elfogadólóg intézkedvén, a további tárgyalás szükségtelenek tartatott. — Az 5ik pont: miszerint a nemnemesek a legfőbb hivatalokra is alkalmaztathassanak, választmányilag és gyűlésileg oda intéztetett, hogy a követek, midőn a 4ik pont alatt előfordult bírhatási jog kérdése országgyűlésileg el lesz döntve, e jelen pontbeli tárgy iránt, a tágitani akaró RRkhez újabb utasításért folyamodjanak, a hon körülményei 's e kérdés szükséges viszonyai csak ovakodó lépdelést engedhetvén. A 6ik pont alatt indítványozott nemeseknek adóztatása a közgyűlést élénkebbé tevő, 's a történetek egy kis figyelemre érdemesek, mert kimutatandják, mikép tudja 's szokta az ifjú lelkesedés, a szerepelésre-törékvés, a nyargalva haladás közben a drága időt el-előlni, s mikép engedik a gondatlan, 's bűnös figyelmetlenségű öregebbek is magokat az ifjúság által megnyergeltetni, 's mint a magyar mon-

dani sz...
t. i. bev...
zás nél...
virágzá...
azon o...
ügy tár...
méber...
mények...
„Miatá...
zónsége...
polgár...
közösü...
a kere...
tal ell...
jon, n...
tandós...
szorga...
nathat...
nagy...
nosság...
kivána...
telere...
zelben...
tornák...
e. f...
ség k...
's nem...
ve eg...
rovás...
adózá...
tézete...
előmo...
fizeté...
nyain...
jesit...
lasztr...
rást...
dik a...
dezés...
lész...
ban...
lalat...
séges...
szám...
nem...
ható...
vány...
het...
a v...
Szat...
men...
arán...
dig...
mon...
hog...
lesz...
nya...
az e...
teh...
ban...
ese...
jár...
váll...
lyez...
buz...
's a...
jeg...
az...
ifjú...
els...
szó...
olv...
jeg...
Ve...
har...
ne...
él...
a...
né...
ho...
tés...
ró...
sá...
lő...
a...
el...

dani szokta, lóvá tétetni. — A választmányi jegyzőkönyv t. i. bevezetésében elismeri annak szükségét, hogy adózás nélkül a nemesség nem maradhat, ha csak honunk virágzását előmozdítani nem akarnók, 's elismeri mind azon ok alaposágát, mellyek a szatmári levélben az ügy támogatására felhozotnak, 's általában a kor szellemében már kiírhatlan gyökeret vertek; és ezen előzmények a jegyzőkönyvbe szórulszóra ekép fejeztetnek be: „Mintán mindazáltal a közigazgatási intézeteknek ama községes fokban egyetemülőkkel; hogy valamennyi polgár életszükségeire, és az ezeket fedező kereskedési közösülésekre kívánt eszközökkel a pénzszerzés, hitel 's a kereskedés egyéb módjainak leghetőbb könnyítési-álltal ellátatván, bármely rendű igazgatási költségek teréhez, kivétel nélkül 's olly igazságos arányban járuljon, mellynek csálhatlanságáról kiki meggyőződve, jutandóságának sietős lerovását önmaga egész készséggel szorgalmazza; miután továbbá azon alapmondattal sem vonathatik kétségbe: hogy csak azon ország lehet valóban nagy és boldog, hol ipar és kereskedés-szülte vagyonnosság által minden lakos egyaránt képesítetik a kor kívánatai folytán tőle követelt bármily áldozatok megtételére, a fentebbieknek eszközölésére pedig tervezetben lévő számos hazai köz-intézet, u. m. vasutak, csatornák, Dunafolyam, 's egyéb vizek szabályozása, 's t. e. f. olly nagy mennyiségű ajánlatokat kívánandnak kétség kívül meg, hogy mellözve a javítóházakra kivendő, 's nemesség vállalni nyugvó banderialis költségeket, tekintve egyszersmind a mult országgyűlési ajánlatok nehéz lerovására, a nemes — a nélkül hogy valamely rendes adózási terhet magára vállalna — a fen említett közintézetekre mint az ország jólétének, 's virágztatásának előmozdítására szolgáló közvetlen eszközökre kívánandó fizetéseket is, az ország műipari és kereskedési viszonyainak jelenlegi parányiságában — alig lesz képes teljesíteni. Miknek folytában legcélszerűbbnek vélné e választmány mindenek előtt megnyitvatni mind azon kutforrást, mellyek a haza vagyonnosságát nevelve, képesítendik a nemest szeretett hazája bármely szükségének fedezésére, ugy szinte nemtelen polgártársainak felségüléséhez kivántató aránylagos járulására, mi azonban egyedül a fentebb jelelt használatos intézetek 's vállalatok által eszközölthetvén, mielőtt mindezekre a szükséges roppant pénzüszveg országosan elhatározva, 's szám szerint tudva nem leend, a választmány a magyar nemességre a fentebbiek szerint még most el nem vállalható állandó adózási terhet róni ez által nem kívánván, e részben ns Szatmár megyével egyetnem ért-
het.“

Ezekből, ugy véljük, csálhatlanul kiviláglik az, hogy a választmány az adózást elvileg elfogadta, 's hogy ns Szatmár megyével csak annyiban nem érhet egyet, mennyiben Temes megye előbb tudni kívánja, mire, mi arányban, és kules szerint adózzék; Szatmár vgye pedig ezekben nem bocsátkozva, az adózási elvet föltétlenül mondá ki, 's e szerkezetből úgy tartjuk eleggét kitetszik, hogy ha az országgyűlési tanácskozás eredménye az lesz, hogy egyszer már nemcsak szellemi, hanem anyagi érdekeink is előmozdittatnak, 's hogy a teher nem az eddigi önkény legigazságtalanabb mértékével a portákra, tehát csak az úrbéri jövedelmekre, hanem igazságosabban a nemesség minden vagyonára lesz kiosztandó; ez esetre Temes megye igazságos arányban az adózáshoz járulását már ezen előzményi elvnel fogva is de facto elvállalja. És még is az ügynek mind ezen kedvező helyezete mellett mennyi vitát, hevésséget 's a vakító túlbuzgalomnak mennyi kinövését kelle tapasztalunk!

Alig olvastaték fel t. i. a választmányi jegyzőkönyv, 's az ifjú nemzedék gomba-szaporaságában emelkedve jegyezteté fel magát a szólásra, 's az ostromot ismét azon egyébiránt tisztelet 's becsületre méltó, de mégis csak ifjú urak kezdék meg, kik a papi jószágokra tevők az első lövéseket, és hallók bő mértékben mind azokatle szónokoltatni, miket a P. Hirlap Vezércikkjeiben már olvastunk, 's mik csak más modorban a választmányi jegyzőkönyvben is lényegileg előfordúlnak, és hallók a Vezércikknek intő, dörgő, korholó, 's ismét szelidebb hangulatú virágfüzereit; de hallók ám ad captandam benevolentiam azt is: hogy a nemesség a jobbágy zsrjárán él, hogy a magyarországi jobbágyinak sorsa rosszabb a rabszolgáknál, — hogy szegény, gyalázat a nemességre nézve: hogy ő választja a tisztviselőket, és más fizeti, és hogy a nemesség használván a tisztviselőt, másnak fizetéses emberével rendelkezik; és hallottunk egy ifjú szbíró nyilatkozni, miszerint ő is szegény, hogy a jobbágy-ság által fizettetik; — de feledé megmondani, hogy előfogásokat ritkán használ, ön tulajdon 5 szürkéjén jár, a szolgabírói fizetés patkószege 's kocsjavításra sem elég; a szbírói fizetés mellett évenként a hivatal díszére

ezeket költ, 's a mellett szorgalomteljes, fáradhatlan tisztviselő; — melly utóbbi egyáltalában az egész temesi tisztikarra egész méltatással illeszhető. — És hallottunk sok illy lelkesedés-sugallta fonákságot 's fájdalommal hallottuk egy táblabírónak azérte kigúnyoltatását, mivel példakép felhozá: hogy a fontolatlan szellemiség, és lelkesedés a nemességet az apró ugarföld termésétől igazságtalanul megfosztván végre az utóbbi országgyűlési ajánlat 's költségek az igazságtalan portákra felosztás utján őt is annyira terhelé, hogy a megyébeni legkisebb birtokú vagyonára 90. ft. e p. jutott. — Az ifjú lelkesedés tiszteletet, és méltatást csak akkor igényelhet, ha lovagi erkölccsel 's érzellemmel van összekapcsolva; gúnyolás azonban alacsony fegyver, 's a legmégesebb hadi eszköz, melly utóbbinak erkölcsi betudását azonban az illető szónokokra nem akarjuk alkalmaztatni, meglévén győződve arról: hogy inkább csak az elménczés könnyelmű játéka vala, mintsem megvetendő sértési szándék. — Mind ezek a legnagyobb diadalal, dörömbözéssel, tapsokkal, és éljenezéssel kísértettek, és mind ezen okoskodás és szónoklatnak csak az volt lényege, a mi t. i. a választmánytól már elvileg kimondatott, hogy „adózunk!“

Az igen tisztelt elnök a szélmalom ellen csatázó szónokok hosszú sora után közbeszólván, figyelmessé tévé a felhevült ifjú nemzedéket: hogy az adózási elv a választmányi javaslatban nincs elfojtva, hogy az adózási akarásbán mindnyájan egyetértünk, és hogy a mult tapasztalások ovatosságot parancsolnak aziránt: mire és miképp fizessünk, — és figyelmezteté az ifjú nemzedéket: hogy elvileg egyetértvén, kár haragudni, dörömbölni, heveskedni, ellenséges harezí készületeket tenni; de az igentisztelt elnöknek ezen olly nyájjas, mint baráti meleg felszólítása is fogantatni maradt, és bár az öregebbek is baráti bizodalmas szóval iparkodtak a felhevülteket megnyugtatni, és bár előhozott: hogy a jobbágy-ságnak, melly az utolsó években a nemesség nemeslelkűsége által annyit teherelt megmentetett, és melly egyedül a világon az, ki ingyen nyer igazságszolgáltatást, sorsa nem olly rossz, millyennek rajzoltatott, és hogy a nemesség sem érdemli azon lealacsonyítást, mellyel szponoklatok közben illették, és hogy a tisztviselőknél sem válik szegényekre a jobbágy-ság által fizettetniök, mivel a 200 rab között egy nemes sincs, mivel a polgári perek között alig van évenként nemest illető 10, mivel a publico-politicus jegyzőkönyv 4000—5000 számai között évenként ismét csak alig fordul elő 20—30 tárgy, melly a nemességet illetné, és mivel ezek szerint minden a mi történik, a jobbágy-ság érdekében fekszik. — De mondom mind hiába! a hullámzó ifjuság a szónoklással nem akart felhagyni, 's e közben több öregebb is elszédítették, és a szólani akarók tömege annyira nőtt, hogy ha a szólásra feljegyzett egyéneket mind meghallgatni akarjuk, három napot is kellett volna e circulus vitiosus térében tölteni. — Végre minden oldalról szavazás sürgettetett, 's az ifjuság részéről „titkos.“ Ez eddig szokatlan lévén, mind a titkos szavazás, és főleg a mire? nézve egy kevés tanakodás esett közben, de azonnal megadatott. A szavazás titkosan megtörtént; a szatmári levél, vagy a választmányi szerkezet pártolása lévén kijelölve, 's a szatmári levél mellett 61, a választmányi szerkezet mellett pedig 62 voks számlátatott; mire az elnök megjegyzé: hogy ha egyenlően állottak volna is a voksok, ő maga voksát a választmány szerkezetére adandotta volna. (Folytatatik.)

X Zalából, január elején. Míg a Világ megyénkbeli rendes levelezője annak olvasóit gyűlési életünk iránt evidentiában tartja: föltevém magamban, gyűlésen kívüli mozgalminkról koronként tudósítani a közönséget; mi valamint egyrésztől föllette érdekes: ugy másrésztől valóban nem könnyű feladat, ha meggondoljuk, hogy rajza a szellemnek, melly ez életen átszövedik, hű minden vonásiban az eredetihez, a mindennap, minden órában változathoz és változni szokotthoz, alig lehet. A kísérlet nem fog talán roszra magyaráztatni, 's azért én — merem azt!

Zalában — 's ezt némi büszkeséggel mondom — eddig csak egy értelem, egy érzelem, lelkesítő a Rendeket, kik az idő intéseit felfogva, 's azok szerint folytatva haladva, a nemzetiség és alkotmányos kormányzatnak, szóval az édes köz haza szabad polgáratni életének biztosításaért férfisan és kitűréssel küzdöttek, — néhány csigaszerű obscurantistát kivéve, kik minde nélkül vannak ugyan, 's így nálunk is, de kik megyénkben ekkor, 's legyen szabad remélnem, hogy jövőre is „n o n e n s“ ekül tekintetnek. — Azonban ezen egy értelem, ezen egy érzelem most szakadozni kezd. Az oszlato szer — az ADÓ! Nehéz szó; 's igen könnyű megfogni, hogy a magyar nemesnél kissé rosz-szagu is:

mert nemcsak mára és holnapra, de holnaputánra is illik gondolni. Vajha helyette más szóval kezdtük volna az izgatást, talán jobb kimenetelt várhatánk vala ország-szerte?E szírten tehát meg kezd fájdalom! szakadozni a zalai egyértelem. A haladásnak, nemzeti jólétnek eddig legelszántabb, legendületlenebb bajnoki közöl válnak ki naponta többen, kik a megfontolás elvéhez igen is szigorún ragaszkodandók, az adó elvállalása ellen készek küzdeni; mert tudunk kell, hogy a nemesség megadóztatásának kísérlete, a P. Hirlap boldogtalan politikája értelmében, megyénkszerte elkezdődött! A hivatalnokok egyik érdemteljes szónokunk által felhivattak már, hogy a nemességet az adó elvállalására kerületszerte felszólítsák; de felszólítatnak e célra már azon egyének is, kik a tisztválasztásokban mint nevezetes tényezők szoktak szerepelni. Azonban a hivatalnokok mind mainapig ezen, ugy látszik, igen kellemetlen provinciához, még nem fogtak hozzá. Bizonyos alapnál fogva mondhatom, miképen a rohanó párt egyénei, valóban igen finom módon szólt tervökkel is alig fogják megnyerhetni a nemesség többségének akaratját az adózásra; mert bármint kísértgetik is a mezővárosokban és jobbágytelken lakó, 's az 183% 11dik t. cz. szerint már adózó nemesekeket elvők pártolására: ezen taktikájok is megbukik; mert a polgári földön lakó nemes — alapon-é, vagy nem? az más kérdés, de — meg van arról győződve, hogy az ő leánya is lehet curialis nemes neje, kinek aztán — szerinte — boldogtalan jövőjét ő maga fogná elkészíteni; aztán meg mind a curiakon, mind pedig a polgári földeken lakó nemesek is józanon és törvényesen gondolkodják hinni azt, hogy az őseik által szerzett Magyarhonban, e szép hazában, koronás fejedelmeik által adott sarkalatos nemesi szabadságukat önmagok miért rontanák el épen akkor, midőn annak, kitől e szép kiváltságokat többnyire harezí érdemeik után és által nyerték, gondolatjában sincs azt megromítani? Az ajándék- és czimlevelekben a nemes királyilag nemcsak az adótul, de minden más közterhektől is mentesnek nyilvánítatik, miért tehát épen azon időben, midőn Europa legtöbb tartományában arról van komoly szó: mikint lehessen a szerfelett megsülyösolt adózási teherrel menekülni? miért, mondom, épen akkor megdönteni kiváltságát! A mint tapasztalom, nem is használ megyénkben a köznemességnél, de még az értelmes-bek nagyobb számánál sem, az ezen érdembeli bármiféle agitatioval, rábeszéléssel vagy épen mystificational idegenkedéssel saturált lelkéről. És vannak a sanior pars között, kik — 's pedig nem épen alaptalanul — a megfontolás hideg, de meggyőződési szavával, így szól: „Uraim! ez nem tisztválasztás ünnepe ám, bár annak is erkölcsi érdekében 's becsületében kellene fekiünni az értellenebb nemesnél is; az adóztatás kérdése sokkal fontosabb; mert ez nemcsak a sanior parsnak, hanem az alsóbbrendű nemességnek erszenyéből is száradokra kinyuló időki foghat menni, és maga után több terheket vonhat, 's pedig ollyakat, mellyek súlyát végre sem mi, sem ti, a legjobb szándékkal is, kiszámítani nem tudjátok! Szép az elv, mi is megismerjük; de biztosítsatok arról, hogy velünk együtt meg nem bánjátok annak megtestesítését!“ — E kérdés jövő február 13d. tartandó közgyűlésben már szönyegre volt kerüendő, azonban a törvényekhez hűn ragaszkodó főbb hivatalnokink egyikének közbevetésére, ki azt akarja, hogy ezen érdekes tárgy előbb választmányi taglaláson essék keresztül, elhalasztatik a martiusi közgyűlésre, olly feltét mellett, hogy az adóztatás kérdésének felvételére a nemesség szolgabírák által meg-hivassók. — Így áll nálunk az ADÓ ügye, melly 1843-diki kikelettel, egy pár évre legalább, aligha nem balra fog dőlni — nem épen nagy diesőségére a szabad-elműségéről hazaszerte ismeretes Zalának. — Nem akarom fejtegetni okait e szellemváltozásnak; de nem fogok hibázni, ha azt, igen nagy részben, a P. Hirlap méltatlan izgatási modorának tulajdonitom, melly az értelmes nemességnek is szegyet ütött fejébe, a mennyire t. i. örökös zaklatásának végét senkisé meg láthatván előre, későbbek szabadszelleműségük-adta fénykörüknek egy-két sugarát feláldozni inkább, mint olly gyümölcsbe harapni, mellynek látják ugyan szép héját, de maghüvelyben mi rejlik? nem láthatják. Én magam is barátja vagyok az elvnek, 's baráti annak nálunk számtalanok; de megvallom, szeretnök én is, mások is tudni: miképen lehessen az elv megtestesítések biztosítani magunkat az alantabbrul is jövedhető nyomások ellen?

Február 13diki közgyűlésünkben mind e mellett is nevezetes tárgy fognak szönyegre kerülni. Ezek közül érdekesnek találok ez egyet: levéltárnokunk mellett,

előbb a házi pénztár rovására pertárnoki czimmel lajstromozó két egyén, ő felsége eltöltő parancsáig hivatalkodott; ak. k. eltöltő parancs kihirdetésekor, a RR. annak engedelmessé, e két hivatalnokot nem a házi, hanem a nemesi pénztárból rendelték fizettetni, kik jelenen is abból fizettetnek; azonban a kir. helytartótanács útján legújabbán érkezett ő felségének k. rendeletével komolyan intetnek a RR. arra, hogy e két egyént hivatalaikból tüstint elbocsássák. Mit teendnek a RR? nem tudom; a vélemény ekkor a kir. parancs félretételére nyilatkozik. Meglássuk, mi lesz a vége, 's a kis szikra nem fog-e lángot okozni? — Lesznek talán, kik ohajtának tudni, mint fogadtatt Zalában Gróf Széchenyi I. föllépte? Megírom röviden. A ns. gr. sikrasszállása, mint igen természetes, különbözőleg hatott nálunk is a kedélyekre; a rohanók néhányai levelét kikaczagva, nem épen illedelmes kifejezésekkel nyilváníták a hatást, melyet az rájuk tett; a megfontolva haladók ellenben — kiknek száma, bár nem vallják is meg nyíltan, de csakugyan szemlátomást szaporodik — hálás örömmel vették a ki nem fáradható nagy hazapolgárnak a legbonyolultabb állapotban honja iránti szent vonzalma által motivált szép vállalatát, melyből előre is szép jövődőt ígérnek magoknak. — Így állunk mi, ha jól fogám fel életünk szellemét, Zalában. Azonban sokszor kikaczagta már a logica az életet, és megfordítva: miért nem kaczaghatná ki a jövődő valóság az én vázlataimat is, melyek helyett hogy a Világ' rendes levelezője február vagy mártusban szebb képet adjon az érintettlem tárgyakról. lelkeimből kívánom.

Észrevétel ns Zólyom megye végzésére V. M. breznobányai segédlelkész ügyében. Több honi lapban olvashatni ns Zólyom megye végzését; melynek következtében intőleg megkeresztetni határozatlik a beszerzei püspök ő méltga: miszerint V. M. breznobányai segédlelkész, milly törvény erejénél fogva, — nem idéztetik — megfenyíteni méltogatnék, mint-hogy ő egy kath. szüléktől származott kisdédnek megkeresztelésekor, ágost. vall. keresztatyákat elfogadni vonakodott. — E tény a nemes megye roszalva, egyszersmind botrányosnak, hallatlannak, 's új sérelemnek nyilvánítja; de tekintünk csak mélyebben a dolog lényegébe, 's elenyésznek a vádak, melyek a fenidézett tényt terhelik; ugyan is nem sérelem az, sem botrányos, sem új és hallatlan dolog. — Először is nem sérelem; mert a ker. kath. hitnek főterekében fekszik szeretet-ápolta édes öve it jövődő boldogságunkról biztosítani, következésképpen el is távolítani az akadályokat, melyek ezt vagy meghiusítanak, vagy bármiként veszélyeztetnék, 's innét a ker. kath. anyaszentegyház kebelébe avatandó kisdédnek mellé is nemcsak azért rendelé választatni a keresztatyákat, hanem egyszersmind azért, hogy a keresztatyák azon esetre, ha a megkereszteltnek szülei vagy elhalnának, vagy ker. kath. hitelvek szerinti nevelésben hanyagok volnának, adott ígéretüknel, — 's pedig esküt felőrlő ígéretüknel fogva — tartozzanak a megkereszteltet ker. kath. hitben, még pedig körülményeikhez képest személyesen is oktatni. Várhatni-e illyest evang. keresztatyától? — De másodszor botrányos sem; mert fölteszem, hogy a keresztatyák megfelleknek eskühez hasonló ígéretétől, a kath. papnak pedig hivatal 's lelkiismeret szerinti kötelessége őt arra figyelmeztetni, ső nógatni is; és ha ez siker nélkül maradna — hanyagságáért meg is dorgálni; de vajjon — noha fel van jogosítva — szabad lenne-e kath. papnak evang. keresztatyát kényszeríteni, hogy kath. elvek szerint oktassa, vagy oktattassa keresztgyermekit? tudom sokan tagadólág felelnek; 's ha még is megtörténék, csakugyan harsányan hangzanék az „actio“, felidézettnek az 1791/4 26 t. cz. 3. §., de talán az 1647. 14 §. is tekintélyes szerepet játszana! — Nemcsak nem botrányos tehát V. M. segédlelkész tette, sőt dicséretet érdemel, mert általa minden történhető botránykozásnak kívánta venni elejét. — Végre nem új, 's nem hallatlan dolog ez. — Azt, mi századok óta divatozik, és rendeltetést, semmikép sem mondhatni újnak. — Az ágostai vallást követőknek tulajdon szertartásos könyveik vannak, 's azokba nem avatkozik a kathol. pap; e viszonyos igazságot szeretettel részünkre is igényeljük; vannak nekünk is szertartásos könyveink — Rituáléink — és alig hihető, hogy találkozzék pap, főleg plébáus, ki állítsa, hogy a keresztatyák kellékeiről nem lenne bizonyos rendelet. Van igen is; pillantsunk csak kissé ama szertartásos könyvbe, mely hallhatatlan emlékü Eszterházy Imre esztergomi érsek rendeletéből hivatkozálag az 1611 évben tartott nagyszombati nemzeti zsinatra 1746-ik évben ujtotta kinyomatott; nyilván kiténik abból, kik nem lehetnek keresztatyák? azok t. i. kik a bérmlás szentségében nem részesültek, — a nem katolikusok

— úgy szinte a szerzetesek sem, azért, mert egy helyen állandóan nem maradván kellő gondnal nem ügyelhetnének keresztfiaikra. Nem hibázott tehát V. M. breznobányai segéd lelkész az ágostai keresztizületet elfogadni vonakodván; sőt inkább a ker. kath. anyaszentegyház szelleméhez 's rendelethez alkalmazkodott. Be hán yi Endre.

Magyar partvidék.

Fiume, december 29d. Kedves kötelességemnek tekintem, 's egyszersmind örömemre is szolgál tudatni Önnek, hogy a folyó évben tetemes mennyiségű repeze szállított hozánk és Buccariba, 's tapasztaltuk, miképen többrendű hajóterhelések történtek e nemben egyenesen Angliába: mi annál örvendeseb tünemény vala ránk nézve, mennél inkább tudva levő dolog, miszerint e maggal eleinte csak Olasz- és északi Németországgal tételtek üzérletek; honnan örömmel tapasztalhatni, hogy gabnánk és dohányunkon kívül, már egyéb hazai termények után is történek kérdezőskedések és megrendelések; 's ha még gyorsabb és könnyebb közlekedésünk volna, a fuvarbér pedig mérsékeltebb lenne, a kivétel e három árunemben igen mozgékony fogna lenni, már csak azon oknál fogva is, hogy egy európai tartomány sem képes azokat kiküldeni; mert vagy épen nem bővelkedik azokban, vagy ha volna is neki, nem ollynemű, mely minőségre nézve a vevőket kielégítene.

A hazai termékeknek köszönhetjük, hogy kéthárom év óta mindenféle nemzet hajói gyakrabban jelennek meg partvizünkön; de nagyobb lenne e feletti örömmünk, ha azok olly árukkal terhelve jönnének, melyek megszerzése végett most kénytelenek vagyunk a szomszédba járni; *) de mindaddig, míg meg nem leszünk győződve arról, hogy jövő kifejlésünkre és nagyságunkra mulhatlanul szükséges az egyesülés, szilárdság, 's gyors elhatározottság hozzáfogni a vaspályák építéséhez — mit már a szegényebb állodalmak és városok is megkezdték — nem fogunk sokra mehetni; tengni fogunk naprulnapra, mint kinek kenyere van és vize; de kényelem után, mit a beruházott tőkét sokszorosító ipar és kereskedés hozhatna csak az egész országra, ásitva nézhetünk. Ismétlem, hogy a vaspályák építéséhez már szegény állományok és városok is hozzáfogtak: mert ezek is, azok is szűkölködnek a jó égtől olly pazonon megáldott föld nélkül, minővel Magyarország dicsekszik; földdel, melynek birtokában nemzetünk egész bizonyossággal számíthat arra, hogy idővel Europa leghatalmasb népeinek legyen egyikévé. Így levén mi megáldva a Mindenhatótul, ha a 12 millió egyesülten a legközelebbi országgyűlésen egy szóval, egy lélekkel elhatározzandja, hogy az ország szívet vaspálya kösse össze annak egyellen kikötőjével: mi, 13 ezer lakója Fiumének, kik dicsőségünknek tartjuk a Magyar koronához tartozhatni, készek vagyunk — felséges királyunk kegyes beleegyezésével — 1 millió forinttal **) járulni a nagyszerű vállalathoz. A k. k. beleegyezésben pedig azért nincs okunk kételkedni, mert elvág-e re is a lakosság az említett öszletnek 50 ezer flot tevő kamatjával terhelni magát; de ha a közlekedés létesülne, a város jövedeleme is szaporodnék, a birtokosok pedig nyernének azáltal, hogy házaik mai értéke nem sokára kétszerte annyira növekednék; és milly hasznót várhatna még a közelfekvő vidék, a gróf Batthyányiak, Nugent, Paravich, és mások uradalmi?! nem is említve Horvátországot és az ország*belvidékét, hol mintegy varázsvessző ütésére fognók látni kikelni az erőteljes földből végtelen számát azon termékeknek, melyek most alig ismertetnek! És pedig — legyen szabad hozzátennem — ha polgártársaim férfias elhatározottsággal meg nem ragadják a jelen alkalmat a Pest-Fiume közötti gyors közlekedés létesítésére, teljes joga lesz a jövő nenzedékeknek megátkozni lanyhaságukat, melyel ki engedék sikamlani kezeikből az alkalmat, mely olly kedvezőleg mutatkozott arra, hogy a legtiszteltebb nemzetek sorába juthasson a Magyar!

A kereskedő hatalmasságok, a chinai-angol békekötésből általános jót várnak; e jóbani részesüléstől mi, úgy hiszem, csak közvetlenül vagyunk kizárva; közvetve nem soha, csakugyan fogjunk a munkához. — Kevés évek előtt a magyar dohánynyal kereskedés még egészen a triesztiek kezében volt; ezek vásárlák azt fel az országban olesó áron; most, mióta az a tiszt. Wodianer pesti kereskedőház kezeiben van, 's Franciaország vele szerződött ezen árucikkre nézve, a dohánymivelők, kétségkívül, jobb áron adandják terményüket 's ez csak öszönül lehet nekik arra, hogy gyarapítsák és nemesséik természetmennyüket. Figyelemmel kellene lenniök a

*) Azaz: Trieste!

**) Megjegyezzük egyszer örökre, hogy a Száván tul, 's így Fiumében is, csak a conventios pénzlábat ismerik a lakosok.

magyar földbirtokosoknak a kenderre is, mert Anglia eddigis csak azért nem kérdezősködék ezen árucikk után minálunk, mert sohasem tarthatott számot a kellő mennyiségre.

Matcovich Gáspár.

Hírlapi kalászkok.

Pesti Hírlap (213 sz.). Vezérezikket gr. Pejacsovich János ír, melyben „vámszabályzási elvek“ről okoskodik. Ő úgy vélekedik, hogy a kereskedést 's ipart illető fölötté fontos tárgynak jövő országgyűlésen ismétli fölvetését, inkább csak kezdeménynek, mint alapos tárgyalatásnak kellend tekinteni. Az egész cikk annak bebizonyítására van írva: hogy a mai törvényhozás a korábbi bizottmány t. i. az 1824. ki országgyűlés által ki-nevezett választmány, munkálatait még csak elődolgozatok gyanánt sem igen fogja használhatni. 'S ezt csudálni épen nem lehet: mert elődink bizony nagy kereskedők soha sem voltak, sőt akkor e tárgyról még teoriában sem igen gondolkodtak, minél fogva hirtelen valami tökéletest nem is javasolhattak. Adja ég, hogy a jövő választmányoktól jobbat nyerjünk! Főbb állítása gyámolítására felhossa a ns gróf a korábbi választmány elveit, 's azokat a német vámelegesületi vámszabályok elveivel összehasonlítja. Legfeltűnőbb kétségtelenül a bizottmány elveiben azon ellentét: hogy a külföldi gyártmányok bevitelle terheltebbek, 's még is azon ipar-czikkekre nézve, melyeket a hon elfogyasztani nem képes, a külföld ellenében viszonyosság alkalmaztassék. Azonban hisszük, hogy az akkori bizottmány is inkább a „különös kereskedési érdekek latravetését“ értette a „viszonyosság“ alatt. De legyen bár, hogy más az értelme, megvalljuk, mi csak mosolyogni tudunk azon, hogy a szerkesztő a jegyzetben olly kegyesen mosolyog a fölött, mint olly fonákság fölött, minőt még az 1546: 59 t. cz. állít fel. Kár, hogy a tudós szerkesztő részt nem vehetett ama törvény alkotásában, most talán nem volna oka mosolyogni; azonban bizonyossá tehetjük, hogy azok közül, kik ama törvényt alkották, legalább sokan az ő mostani állításain is mosolyognának ám, vagy épen hahotázának. Van még egy más cikk is, a minapi tájékozásnak adaléka é, függeléke é, vagy mi, nem tudjuk. Elég az hozzá: hogy Schilleren kezdi, 's Széchenyivel végzi; keresztül gázol a „Világ“on 's „Jelenkor“on, veszekszik Kállay, Benczur, Ezö p, 's a rókával, 's megfellekzik, hogy nem csak szö-lövel coquettirozó rókák vannak, hanem ollyak is, melylyek a szilárdul álló fa töve körül addig keringnek, míg az ágakon biztos nyugalomban tanyázó szárnyasak közül egyik másik elszédülvén martalékul esik lábaihoz. Illy-nemű szédítésre pedig van ám példa! A szalma-csépe-lésre nézve pedig megjegyezzük: miképen nagyon sajnáljuk, ha csak szalmát csépe-lünk, 's ön egész terméséből nem hull ki egy józan mag is; de hiába, ha ön mezejen csupa száraz szalma 's üres kalászkok teremnek, nem tehetünk róla. Pedig, higye, magunk is örülnénk, ha már egyszer valami jóféle garmadára akadnánk, 's mondhatnók az embereknek: ime egy arany kalász Kos-suth telkéről.

Jelenkor. (4) Befejezi a városi szerkezetéről szóló értekezését, melyben a többek közt az őskori bírság-rendszer fölélesztését ajánlja S. Feltűnő, hogy a városi tisztviselők időnkinti megújításáról szólván elég idétlenül felhossa azon állítást: hogy soha még nem volt alkotványos ország, mely állandó bírákat tartott volna. E szó: ország, itt igen roszul van alkalmazva a kérdés tárgyára, — mert ha ez csakugyan országról mondatnék, más szavakkal annyit tenne: hogy a királyi 's hétszemélyes tábla bíráit is község általi változtatásnak kell alája vetni, — mert hiszen mi magyarok csak mégis alkotványos ország vagyunk. — Különbö van még egy kis „pro memoria“ is e lapban a Pesti Hírlap szerkesztőjének, melyből megfontolatlan 's meggondolatlan heveskedése eleget tanulhatna, ha — akarna. Miről azonban kételkedünk.

Nemzeti Ujság. (4) „Korunk ügyei“ rovatában folytatja a „népvélemény“ 's „közvélemény“ fejtegetését. A subjectiv 's objectiv nézetek ellentétozésében némi háttározatlanság 's homály látszik uralkodni. A népvéleményt általában 's különösen valami igen ingatag dolognak bélyegzi, melyet nem ész, nem értelem, hanem pillanatnyi izgatás, 's lázító lelkesítés vezérel 's tüzel fel, 's mely szint olly hamar lohad, 's esik a másik tulaj-ságba, ha a változó körülmények e véleményt mely tulajdonkép semmi önálló benső itéleten nem alapul, for-gó szél gyanánt elkapva más égsarkra ragadják. A közvélemény voltaképi értelmezésére áttérve, Hoffmann Lajostól bő idézetet hoz fel, melyet tán nem ártott volna fordításban is adni. — Másod cikkben Farkas Ferencz Vodjanernek a „Világ“ban közölt kölcsöntervét rostálja,

Szerk.

Szerk.

's helyébe ujjolag is saját „nemzeti magyar hitelbank”-ját ajánlja. Hiszszük, hogy a megtámadottak megfelelőnek magokért, hogy a dolog tisztába jöjjen. Győzzön, a mi jobb!

Hírnök. (4) Melléklapja két cikket közöl: „Elmélkedések hazánk mult 's jelen állapota felől” cím alatt értekezik Bárán dy. Az összetett 's participialis szavakban kissé duzzadozó cikket, kár hogy „tudalékos” 's minket ocsárló német szomszédink nem érthetik; jó adagot találnának benne kissé talán keletiesen nyers, de józanul marcangoló, keserű elmésségből. Ránk nézve a vég tanúság belőle az: hogy szerezzünk magunknak becsületet Európá szemei előtt, ha becsületni akarunk. Megolvasást és saját gondolkodást érdemlő cikkek: „Még valami a szatmári 12 pontról.”

Az Athenaeum új folyamának ez évi első száma is megjelent 3/4 ivnyi füzetben. Külsője elég csinos; tartalma vegyületes 's érdekes. Szép literaturai részéből Gaal érdekes szövedekü, de egészen ki nem elégitó kimenetü elbeszélését „Eugenia” 's Vörösmarty versét „Az ifjú költő” hiszszük kiemelendőnek. Minthogy ezentul az irodalmi lapokról rendszeren nem szölandunk, megjegyzésül ennyit elégségesnek tartunk.

Külföldi krónika Afghanistan.

* Ismételve visszatérnek a francia lapok azon barságok említésére melyeket az angol hadsereg Afghanistanba elküvetett. Az angol sajtó szépíté mindedig a mennyire lehetett, a dolgot; azonban az indiai levelezők lekiismeretesben teljesítik e részben szent hivatásuk kötelességét. A Presse legújabb száma, egy bombayi levelet közölve mult évi december 1-ről, ahhoz következő bevezetést ír: „A háború, melyet az angolok az afghanokkal viseltek, kegyetlen. A barbárok nem azok, kik Uckbar-Khán zászló alatt hazajök függetlenségéért küzdöttek; azon kormány katonái azok, mely kormány magát polgárosodottnak tartja, 's kik csak ragadozás és pusztítás által vélték lemoshatni a kudarcot, melyet bajtársaik szenvedtenek.” Ezután közli a Courrier de Bombay után a levelet, melyet említünk, 's mely részletesen írja le Kabul pusztulását, 's többek közt így szól: „Kabulnak, mely nem egyéb ma romok halmazánál, tavall még 60,000 lakója volt. — Oct. 11-d. dől le Alle-Murdun-Khan szép és dícső épülete, Ázsia e középponti részének emporiuma, 's melyet két század alatt több kegyetlen hódító megkimélt vala, rommá és hamuvá tétetett a szép város, mely azt környezé.” Mi nem akarunk commentart írni e dulasokhoz: hiszen nekünk nincs okunk ellenséges indulattal viseltetni az angol nemzet iránt; de mit mondanának ök, 's mit a mívelt német szomszédok, ha ezekhez hasonló kegyetlenségeknek csak század részét fogná valahol gyakorolni a magyar had? — „Ima méltó diadaljelek! kiált fel a mondottak után a felhívott francia lap. — Hírlik, hogy az indiai fökormányzó Ellenborough lord ezen utolsó hadmenet emlékére pénzt veret, e körülírással: „Pacem Asiae Victoria restituit.” — Vajjon nem kell-e illy gyözők fejéhez Tertullian ime véres szavait hajítani: „Hol sivatagot csinálnak, békének nevezik!”

Dunavidéki fejdelemségek.

Belgrádi tudósítások szerint, Petronievics veszedelmesen beteg, 's Vuicsics Szerbia jövendője, 's jelen kormánya miatt igen aggódik. Általában attól tartanak, hogy Oroszország engedni nem fog, 's Mihály hg viszhelyezését akár erőszakkal is megkísértendi. Az országban számos kiküldöttek járnak szerte, kik részint az orosz, részint Mihály hg biztosai, 's a népet ez utóbbi részére esabítják; többen, mint mondják, közös terv szerint működnek, 's kivált a jagodini kerületben pontosulnak össze, hol naponkint várják a lázadás kitérését. Ezen, az alig helyreállított esend ellen folytonos fenyegetőzéseknek némi méntésgeül szolgál a szerb kormánytól decemb. 13-dikán kihirdetett rögtön-ítélőszék, mindazok ellen, kik engedelem nélkül Belgrád határain belépnek, vagy a lázangókat 's bujtogatókat bármí módon gyámolítják; a kormánynak ugyan e lépésre nyomos okai lehetnek ott, hol önlétele olly sok oldalról van veszélyeztetve. — Az oláhországi hospodár választásának januar 1-jén kelle megtörténni, 's bukaresti tudósítások szerint igen híhető, hogy a szóban lévő jelöltek közül vagy Styr bey, vagy Philipesco György választatott; az első az orosz, a második a török-oláh párthoz tartozik. — Mihály hg állitolagos megmérgezése iránti vizsgálat végéhez közel; már néhány gyanuba vett személyek elbocsáttattak: 's általában, úgy látszik, a vizsgálatnak nem a várt eredménye leend.

Jassyból írják, mikép Moldvaország 's a hovatöbbször terjeszkedő orosz hatalom érdekei közt a harc ki-

törő félben lenni látszik. Egy heves jelenet után, mely Kotzebue úr ottani orosz consul és a fejdelem közt történt, amaz azonnal Bukarestbe utazott, hogy ott Daschkoff, a dunaifejdelemségek orosz főconsulával értekezék, töle utasítást veendő, miként viselje magát ezentul az ellenségesül Sturda fejdelem ellenében. A meghasonlás oka a moldvai megürült metropolitászék betöltése, mely tárgyban Oroszország a fejdelemhez parancsot küldött, hogy az előbbi érseket, ki e hivatalról leköszönt 's zárdába vonult, később azonban orosz ügyvivők tanácsából a metropolitászékre ujonan igényt tart, vizshelyezze. A fejdelem, köztudomás szerinti föltétlen hódolata mellett is az éjszakai védhatalom iránt, úgy hívé, hogy a fenálló törvények sérelme nélkül már e rendelethez magát nem alkalmazhatja, e kívánatnak ellenmondott, 's nyilatkozatához, daczára az orosz consul fenyegetéseinek, szilárdul 's erőteljesen ragaszkodott. Sturda hg egészen ismeri a veszélyt, melynek magát illy magaviseletével kiteszi, tudja, hogy moldvai hospodári létele áll koczkán, de a védhatalom követelése naprólnapra annyira terjednek, hogy azoknak eleget tennie többé lehetetlen. A fejdelem magaviselete föltötti közvélemény általán kedvező, minthogy a néptömegben a nemzeti azaz moldvai érdelem meglehetősen él, de bojárok förende általán orosz érzelmü, mi okon Kotzebue ur könnyen jöhetett azon balhiedelemre, hogy ő, 's az általa gyakorlott dictatorság népszerűséggel bír. —

Spanyolország.

Santanderből dec. 23-dikán írják: „a Havanából érkező, „la Fé” fregatte azon tudósítást hozá, hogy Hayti Spanyolországnak valósággal hadat üzent. Két kisebb spanyol hadi hajó, egy hayti-i corvette által elfoglaltatott. A hayti-i kormány ez ellenségeskedés okául adja egy hayti-i hajónak, mely dugarúkkal kereskedést üzött, Porto-Ricoban állítólág törvénytelen lefoglaltatását. — Ha Haytival valósággal háborúra kerül a dolog, Cubában a feketék közt könnyen borzasztó lázadás üthet ki, melynek következményei Nyugatindióra, sőt egész Amerikára nem is sejthetők. Itt a rabszolgaság kérdése forog fen, melynek eldöntése mulhatlanul közel, 's a feketéknek fejér zsarnokai elleni háborújukat eredményezheti. Talán ezen okbul adatott ki Cubában, mint mondják, a kereskedők és természetők erős ellenszegülése után, ujjában egy rendelet, mely a rabszolgák helyzetének javítására szabályokat határoz.

A Constitucional csudálkozik, hogy a „National” kivéve minden párisi lap helyesli Lesseps úrnak díszjellel megiszteltetését, sőt hogy némelyikök Franciaországot Spanyolország ellen háborúra szólítja fel: „Hogyan, így kiált fel bosszúsán az említett spanyol lap, hát ezen, más elsőrangú hatalmak előtt olly alázatos nemzet, nem szégyenel-e illy zajos fenyegetést intézni olly néphez, melyet becsülni elég oka volna, 's mely gyözelmeinek több diadaljeleit bírja? Ez é Franciaország rokonszenve? Avagy azt hiszik ama szolgai lapok, hogy Franciaország Lajos Fülöpben 's hízalgöibben van megtestesülve? — — — Lesseps! kicsoda ezen ember? Lázadástámasztó és terjesztő, bár milly kellemetlen is ezt Guizot urnak hallani. Hát, nem min szemekkel látók é mi e fényt? 'S ezen ember még becsületrenddel jutalmaztatik! Tekintsetek ide spanyolok, mit remélhettek ti ezen idegenektől, kik gyalázatos módon már kétszer fosztottak meg titeket szabadságtoktól.” — Dec. 12-dikeig a városi katonaság 14,020 löfegyvert, 812 kardot, 120,000 töltést, óngolyót 's más hadiszereket adott át a felsőségeknek.

Párisból írják: Van Halen és Gutierreznek Barcelonából eltávolítottása elég bizonyosága azon flgyelemnnek, melyel a spanyol kormány a francia iránt viseltetik, 's minthogy a két cabinet közti viszonyok kiegyenlítésére az angol kormány is minden lehetöt elkövet, biztosan remélhetni a kibékülést. — Hogy Guizot ur és a spanyol ügyvivő közt Lesseps úr végett kellemetlen surlódás történt volna, költemény. Mert ha a francia külügyi miniszter Hernandez urral méltatlanul bánt, ez panasztát a madridi kormánnyal kétség kívül tudatta volna, 's mint kormánya képviselője tekintélyének megsértését el nem nézte, 's további érintkezését a miniszterrel megszüntette volna. Már pedig Hernandez úr azóta Guizottal többször tartott összejövetelt, 's mi több, meg is jelent a tuileriákban a spanyol követés személyzetével, midön ez a királynak új évi üdvözlét tev.

Portugallia.

Az ellenzéki lapok azt hirdeté, hogy 1000 conto de reisből álló kölcsönt szándékoztak Franciaországban fölvenni, de a miniszteri lapok ezt megezőfölják. A mostani kormány évenkint 65,000 ft. sterlinget takarít meg. A hadseregére nézve rendeltetett, hogy az ezentul 21,000 gyalog, 's 3000 lovasból álland, kik közül mindazáltal

6000 változtatva folyvást szabadsággal elbocsáttatik, miszerint a hadsereg valóságos állapotja 18,000 embert teend. Ezek szerint az összes szám leszállított 's a folytonosan fenálló tetleges erő még is szaporitva van.

Franciaország.

A Courrier français szerint a miniszteri tanácsban elhatározottat Bugeand tábornok visszahivatása. — A követi kamra értekező-teremében, úgy látszik nem igen kedvezöleg fogadták a főhelytartó azon hatóságán túl terjeszkedését, miszerint az ifju Aumale hgnek felelőség nélküli nagyobb hadi bizományokat adott, ámbár Beaufort d' Hautpout kapitányban derék tisztikarifnökök rendelt mellé. — A Moniteur előbb Brignole marquist nevezé mint a diplomatai testület szónokát, az új évi tisztelgésnél, későbbi tudósítások szerint azonban Appony gr. szónoklott. — Az új évi üdvözletek alkalmával Lamartine úris látható volt a tuileriákban. Ez első eset 1830 óta, hogy ő illy czéliből ott megjelent. A király igen kegyesen fogadá, 's vele kitünöleg nyájasan beszélgetett. Azt mondják, Lamartine ur az 1831 és 1833-diki szerződéseket pártolni fogja, minthogy ő, mint rabszolgaság-törlesztő társulat tagja, a kölcsönös kutatási jogot még mindig rabszolgaság elleni hathatós szernek tekinti.

Már szinte mulatságos látni, mikép eröködnek a francziák mindenkép kijátszani a kutatási kérdést. Ujjában arra látszék magát határozni a miniszterium, hogy 3 millió frankot kérend a kamrától hasonszámu czirkálók eltartására az afrikai partokon, mint az angoloknak van. Ez által azt vélik elérni, hogy az 1831-ki egyezés ama záradékától, miszerint mindegyik hatalom a másiktól felállított czirkálók számát kettöztheti, mindketten elállanak, 's valami minimumban állapodnának meg. A Constitucional intí a követeket ovakodásra, az egyetemes sajtót pedig kötelessége teljesítésére, mert e harcban egyfelöl nemes szenvedélyek, melyekben a kormányok ereje 's élete pontosul, másfelöl személyes dícsvágy 's a nemzeti érdekek feláldozása működendik. — Alzázia reményteljesen tekint a kamrákra, 's várja tőlük a rég igért vámváltozásokat. Csak az sajnos, hogy a miniszterium egyes megyék helyviszonyi hazafiságának kegytelen olly gyakran hizelegni. Alzáziában a vallási surlódások mindinkább szaporodnak, a jobbérzésűek mondhatlan sajnálatára.

Németország.

Néhány hét előtt jelent meg nyomtatásban a württembergi másod-kamra bizottságának tudósítása a vasútkérdés iránt. Lényeges tartalma a tudósításnak röviden imez. A küldöttség 8 szó többséggel 2 ellen egy württembergi vaspálya építését határozta status költségen. E statuspálya nyugati és déli vonalhoz álland, amaz a Rajna 's a Duna közt (a badeni határszélétől Ulmig), ez Ulmtól Friedrichshafenig. A felső Neckar mentiben építendő pályaág magány-vállalkozóknak hagyatik. A vállalat a rendek megegyzése alá terjesztendő; száztól 3 1/2 kamatos tökével gyámolítatik. A statuspályaéhoz megkívántató épületek, 's földbirtok az alaptöke költségen szerzendők meg. Az épületi költségek felét az alaptöke viseli. A további kiadások kölcsönnel fedeztetnek, melynek a törvényes 4 petes kamatlatat túlhaladni nem szabad. Adósevelek látra, mellékelt kamatnyugtányokkal adatnak ki. A rendek e papirokért jótállnak, melyek minden közpénztárnál névszerinti értékökben fizetés gyanánt elfogadhatnak. Különös pénztár állítatik fel, hol legalább 100 frtnyi öszletek váltathatnak-be. A pályaaágkérti jótállás megszűnik, ha a vállalat 10 év alatt száztól 4 kamatot jövedelmez. E pályák a rendek határozatával, 's a bármikori vállalkozók beleegyezésével, illy beleegyezés nélkül pedig 25 év mulva a befektetett töke megtérítésével a status sajátíul beváltathatnak. — A tudósítás nem ereszkedik mélyebb vizsgálatába azon kérdésnek, vajjon az építés, mielőtt Bajorországnak 's Badennek csatlakozásáról biztosítás érkeznék, megkezdessék-e? Pedig épen ez azon kérdés, mely a bizottság kisebbsége 's többsége közt a különbséget képezi. Amazok véleménye abban áll, hogy a belső közlekedésnek nincs szüksége vasutra, a külső pedig mit sem nyer illy vaspályaival, mely a határszélentul nem folytattatik. 'S így nem is károsul az ország, ha a vasut építése addig halasztatik, mig a szomszédok csatlakozásra határozzák magokat.

Poroszország.

Az orosz határszélről dec. 21-kéről tudósít egy német levelező, hogy a cartel ügy tekintetében minden eddigi kétséget eloszlatottnak tekinthetni, miután Poroszország belügyminisztere Szilezia, Posen és Prusszia főelnökeihez leiratot bocsáttott, melyet ismertetésül kivonatosan közölünk olvasóinkkal. Az oklevél rövid értelme imez: „A különbféle tudósítások nyomán nem marad többé kétség, hogy az orosz kormány az 1830-ki cartelegye-

zést, melynek ideje mult évi sept. 24-én lejárt, csakugyan teljesen elenyészettnek akarja tekintetni, miután az orosz hatóságok oda utasítottak, hogy amaz egyezésben kijelölt osztályokhoz tartozó semminemű személyeket többé vissza ne fogadjanak, habár azok kiadása porosz részről önkényt történnék is. Az egyezés tehát tetteleg megszűntnek tekintendő, 's várható, hogy a szökevények száma tetemesen szaporodni fog. Tapasztalás után indulva a porosz földre jövendők munkabíró emberek leendvén, élelmüket könnyen megkereshetik, 's a porosz státusnak nem lesznek terhére. Ha e reménynek megfelelően a szökevények, 's netán aljas bűnök miatt megszökve az ország csendére nézve nem veszedelmesek, elég lesz, ha az illető rendőri hatóságok név, kor 's tartózkodási hely szerint bejegyzvén őket, viseletükre szigorú felügyelendnek. Vigyázni kell azonban, nehogy illy személyeknek közvetlenül a határszél melletti tartózkodásuk political bonyolódásokra nyújtson alkalmat. Illyt gyantató esetekben az illető személyeknek a határtól távolabbra eső helyek jelelendők ki tartózkodásul. Ha ott eltartásukra nem nyílnék alkalom, ugy kell velök bánni, mint azon szökevényekkel, kik munkára szert nem tehetnek. Olly esetekben tehát, ha 1) az átjöttek nem képesek élelmet keresni, vagy 2) ha egyesektől közölök tartani lehet, hogy jelenlétük rendbomlásra, kihágásokra nyujtand alkalmat, vagy 3) ha valóságos vétkesek lépnek át porosz földre; illyes egyének bizonyos katonai gyűhelyekre küldendők, 's az állomások illető parancsnokainak átadandók. Illy személyek, a parancsnokok külön utasításai szerint felügyelet alatt vár-, 's egyéb nyilvános munkákra lesznek fordítandók. Hasonlag a 3 említett pontban sorozottakkint 4) olly szökevényekkel is kell bánni, kik eleinte szabadon tartózkodhattak, de utóbb kihágásokat tőnek; ha e tettek egyébiránt nem ollyak, hogy miattok büntető perbe vonassanak. A katonai hatóságoknak átadandók 5) olly orosz vagy lengyelországi bitang kóborok is, kiknek barangolása Poroszor-

szágnak, koldulás 's orzás által, káros lehetne. Végre 6) azon egyénekkel és így kellend bánni, kiknek közeléte a határhoz politikai bonyolódást vonhatna maga után, de kik bentebb az országban élelmüket meg nem szereshetik. Minden esetekben pedig a státuspénztár tekintetéből azon kell lenni, hogy a szökevények önmagok tartásuk el magokat keresményök után.

Mexico.

Yucatan tudósítások szerint a mexikóiak 's yucataniak közt két ütközet történt. Az elsőben — nov. 12d. Campeachytól miatgy 16 angol földnyire — a mexikóiak tetemes veszteséggel megverettek; a győzők közül csak öten sebesítettek meg. A második harcban néhány nappal később Campeachy falai alatt a győzelmet mindkét rész magáénak tartá. A mexikóiak 200, a yucataniak 150 embert vesztek. Az elsőbbek csapatjai tetemesen gyengültek eleséghiány, 's szökések következtében.

Északamerikai egyesült státusok.

Philadelphiből írják: Az elnök üzenete mindkét párt mérsékelt férfait, ugylátszik, meglehetősen kielégíté. Egy helye annak az Oregon határt illeti. Azt hiszik, hogy ezen birtok egy részét Oroszország is igénylende, minthogy birtokainak határvonala Amerika, északnyugati partjain soha szigoron meghatározva nem vala. Az ottani orosz erősségek egyike, azt tartják, angol vagy tán az egyesült státusok földén felszök. Az északnyugati partokat illetőleg itt egy különös hír kering. Mondják, az egyesült státusok Mexikó körül követelések kiegyenlítéséül, azt kívánják, hogy ez részükre Californiáról mondjon le. Való, hogy e mondanak még be kell bizonyulni; annyi mindenesetre igaz, hogy e két ország közt, minden nehézség kiegyenlítéshez közelg. — Az egyesült státusok pénzügyi állapotja, az elnöki válasz tanúsítása szerint, jobb karban van, mint közönségesen váratott.

Vegyes közlések.

Az ausztriai birodalomban újabb adatok szerint ágostai vallást követő van 1,213,380; ezek közül esik Magyarországra 820,000; Erdélyre 222,000; katonai vidékre 10,000, tehát általában a magyar tartományokra 1,052,000. A többi tartományokban tehát van 161,380 ágostai vall. ezek közül Morva és Sziléziában 63,200, Csehországban 27,600, Galicziában 26,500, Ausztria főhírségben 20,400, Karinthia 's Krainban 18,200, Stájerföldön 4700, tenger melléken 450, Lombardiában 200, 's Velenczében 130. A helvecziai vallást követők száma az összes birodalomban 2,080,470; ezek közül esik Magyarországra 1,617,000; Erdélyre 334,000; katonai vidékre 27,000, összesen 1,978,000. A nem magyar tartományokban tehát van 102,470 reformatus, 's pedig Csehországban 50,000; Morva és Sziléziában 47,400, Galicziában 2300, Alsó-Ausztriában 1300, tenger melléken 560, Lombardiában 420, Stájerföldön 90, Karinthia 's Krainban 40, Velenczében 30, Tyrol 's Dalmacziában 30. Tyrolban nincs protestans. A nem magyar tartományokban van tehát protestans összesen 263,850, — a magyar tartományokban pedig 3,030,000.

— A dsimilahi diadalivet Párisba akarják szállítani az orleansi hg. emlékeül. Az emlékre szaporán foly az aláírás a hadseregnek, 's így várható, hogy Paris nem sokára fog ez újabb diadaljellel díszesíteni.

— A titkos tanácsosi intézet körüli kérdés mindinkább személyeskedővé válik. Az ellenzéki sajtó csupa sinecuristák számára alkotandó intézetnek tekint.

Londonban december 31-én függesztetett fel Angolország státuspecsétje a közte 's China közt kötött békeszerződésre a lordkancellár lakában; ez után a hadi miniszteriumba vitetett az oklevél, hogy Malcolm őrnagy gondviselése alatt Chinába küldessék.

Szerkesztő: Szevve József.

Hivatalos Jelentések.

Csődök.

45175. Pest városa törvényszéke által Porubka Antal ottani sütőmester ellen csődületi per rendeltetvén, 's a hitelezők megjelenésére 1843. február 27-ik napja tüzetvén ki határidőül; pergondviselőnek Esch Antal hitessügyvéd nevezetett ki. Költ karácsonhó 13án 1842.

46746. Veszprém vármegye törvényszéke vagyonbukott Globis máskép Kigel Antal, és felesége Ruzsa Anna palotai lakosok ellen csődületet határozván, az illető hitelezők megjelenésére 1843. évi február 20-ik napját határidőül tüzte ki, és perügylőnek Kupritz Imre tisz. alügyészt, tömeggondnoknak pedig Leposa János városi előljárót nevezte. Költ karácsonhó 27én 1842.

46912. Pozsony városa tanácsa Rumpeltes Mihály és Sabina, mint egyenes adósok, Macher György Fridrik mint kezes által 1835-dik évi aprilis 24-én Strohmayr György részére 3000 váltó forintból kiadott, és 1836-ik évi januar 14-én betáblázott, azután pedig 1836. évi aprilis 13-án Kubach született Geizler Annának engedett, 's miután a fenirt somma bírólilag behajtva, az engedményesnek kifiztetett volna, a kitáblázás eszközöltetése előtt történetesen elveszett kötelezvénynek tulajdonosát jogainak behizonyítása végett 1843-ki januar 1-től számítandó egy év 's egy nap alatti megjelenésre országsszerte azzal felszólítatni kérvén: hogy e határidő el-töltével a kérdéses kötelezvény megsemmisítetni fog; — ugyanez szokott környékeltetés végett ezennel megiratik. Költ karácsonhó 27én 1842.

46913. Szabad királyi Pozsony városa tanácsa jelentése: hogy Schier Antal Lajos keblebeli polgár és hitese Katalin által Fürster Ferenc részére 1841. évi aprilis 24-dikén 1600 pengő forintból kiadott, és azon évi junius 5-án betáblázott, 's letisztázott, de időközben történetesen elveszett kötelezvény mostani birtokosának megjelenésére, és jogainak behizonyítására 1843-dik évi januar 1-ő napjától számítandó egy esztendei, 's egy napi

határidőt olly hozzáadással tüzött ki: hogyha ezen idő lefolyta alatt tulajdoni jogait be nem bizonyitandja, a kérdéses kötelező megsemmisítetnek kinyilatkoztatni, 's kitáblázatni fog, ugyanez kihirdetés végett megiratik. Költ karácsonhó 27én 1842.

46917. Miskolci lakos vagyonbukott nemes Butyka József hitelezőinek választmánya, Borsod vármegye törvényszékéhez intézett folyamodásában, megbízatásáról lemondván, noha az említett törvényszék ezen lemondását elnem fogadhatta, mindamellett a hitelezőket arról: hogy az említett választmány folyamodása folytán teendő intézkedés végett összesereglsükre 1843. évi martius 6-dika tüzetelt ki határnapul, országsszerte olly hozzáadással kérte értesíteni: hogy kitett határnapon Miskolcon vagy személyesen vagy ügyviselőjük által jelenjenek meg. Költ karácsonhó 27én 1842.

46928. Pest városa tanácsa jelentvén: hogy Igaz Dániel hitessügyvéd hitelezőinek csődületére 1843. évi február 22-ik napja határidőül ki tüzetelt, és perügylőül Görgey János hitessügyvéd nevezetett. Költ karácsonhó 27én 1842.

47124. Temes vármegyének törvényszéke néhai Damaszkin Sándor táblabíró 's volt buziási lakos tömege ellen csődper határozván, és megjelenési határidőül 1843. évi február 25-két tüzvé, egyszersmind ideigleni tömeggondnoknak Ormos András bíró, perügylővé pedig Küttel Károly tiszti alügyészt nevezte ki. Költ karácsonhó 27én 1842.

1404. Pest városa tanácsának felirása szerint. Huber Franciska pesti pipereárúsnő (Marchand des Modes) hitelezői csődületének határnapja 1843. évi martius 1-re tüzetvén ki, pergondviselőül Gerenday Ambrus hitessügyvéd nevezetett. Költ boldogasszonyhó 10-én 1843.

1405. Pest városa törvényszéke jelentése szerint. Granichstaeden Simon, és felesége Erzsébet hitelezői megjelenésére 1843. évi martius 2-ka határ-

időül tüzetvén ki, perügylőnek Schiller Károly hitessügyvéd nevezetett. Költ boldogasszonyhó 10-én 1843.

1406. Pest városa törvényszéke jelentése következtében kihirdetés végett megiratik: hogy helybeli pokróczkereskedő Momirovits György hitelezőinek csődületére 1843. évi február 17-dik napja határidőül tüzetelt ki, 's perügylőnek Paksy Lajos hitessügyvéd nevezetett. Költ boldogasszonyhó 10-én 1843.

1407. Zala vármegyének törvényszéke Reich Ferenc megszökött perlaki mezőváros lakosa tömege ellen csődper határozván, és megjelenési határidőül 1843. évi február 14-két tüzvé, egyszersmind ideigleni tömeggondnokká Pesti Károly esáktornyai uradalmi pénztárnokot, perügylővé pedig Szabó Sámuel ügyészt nevezte. A megszökött Reich Ferenc feltalálatalása esetére Zalamegyéhez utasittatik. Költ boldogasszonyhó 10-én 1843.

510. Sopron vármegyének törvényszéke vagyonában hanyatlott Weheim József okai kalmár ellen csődper határozván, és megjelenési határidőül 1843. évi február 10-két tüzvé ki, egyszersmind ideigleni vagyongondnoknak Tritremmel János kismartoni tisztartót, perügylőnek pedig Szarka Károly hitessügyészt nevezte. Költ boldogasszonyhó 3-án 1843.

561. Ujbánya városa tanácsa jelentvén, hogy Gramatika János helybeli vagyonbukott kalmár hitelezőinek csődületére f. é. február 13-ika határnapul kituzetelt, 's tömeggondnoknak Tarkovich József városi alügyező, perügylőnek pedig Sebestényi Zsigmond tiszti ügyész nevezetett. Költ boldogasszonyhó 3-án 1843.

Váltó-semmisítési hirdetmény.

47140. Arad városa tanácsa Reiner Vilmos ottani kereskedő által. Mihajlovics Arzen hitessügyvédnek Szekeres János ellen indított pörben tett fáradsága jutalmul f. é. május 9-dikén 100 fr.p.p. kiadott 's időközben eltévedt kötelezvény megsemmisítését országsszerte kihirdetvén kérvén, ez közhírrétetetik. Költ karácsonhó 27. 1842

Eladó Gyógyszertár.

Egy szabadalmazott m városban egy gyógyszerár, ház nélkül, szabadkézből eladó, melly mind kelendőség, mind pedig beszerzés tekintetében igen ajánlatos. Venni szándékozók szóval, vagy írásban bérmentes levél által Kunewalder testvérek nagykereskedőknél Pesten értekezhetnek.

Bírói árverés.

(6) Ns Pestmegyében kebelezt Káva helységben táblabíró Puky Simon és neje Echarde Teréz asszonytól bírói foglalás útján Schönthai Vilmos mint hitelező részére elfoglalt 7 szükség esetében azonban több mérős földet folyó 1843-ik évi januar 21-ike reggeli óráiban fognak a helyszínen, a legtöbbet igézőnek eladatni. Kelt Pesten januar 7-én 1843. Friebeisz István t. Pest vmegye eskütje mint végrehajtó bíró. 3—3

(7) Előfizetési meghívás

Honderü

czimü új divatlapra.

Alulirt tisztelettel hívja meg a t. cz. közönséget Petrichevic Horváth Lázár ur által szerkesztett **Honderü és Pest Saló**n czimü divatlapjának pártolására.

Megjelenik e lap minden héten egyszer (szombaton) 2—2 $\frac{1}{2}$ íven, csinos borítékban czím, — divatképekkel és más gyakran adandó művészeti mellékletekkel.

Előfizetési feltételek:

Divatlapunk félévi ára helyben	6 fr. — k. e. p.
— — — — — czimboritékka	6 — 48 — —
— — — — — postán czimbor.	7 — — — —
— helybelieknek évnegyedre	3 — — — —
— — — — — czimboriték.	3 — 15 — —

Előfizethetni, minden es. k. postahivatálnál a két hazában. Bécsben és a külföldön, csak a es. k. főpostahivatálnál; Pesten pedig alulirt

kiadónak uri- és kigyó-utcák sarkán újabb nyitott könyvkereskedésében, reggeli 8 órától fogva esti 7 óráig, és a nemzeti casinóban annak érdemes könyvtárnokánál t. e. Antal Mihály urnál.

Kötelességünknek ismerjük itt egyszersmind t. cz. vidéki előfizetőinknek tisztelettel jelenteni, mikép hatáskörünkön kívül fekvő akadályok miatt némelly intézkedéseinkben elkésni kénytelenítettvén, vidéki első számunkat, idején, legőszintébb igyekezetünk mellett sem küldhetők el; de minden akadály rövid időni elhárultával fégonduk lend t. cz. vidéki előfizetőinknek is lapunk minden számával tüstint pontosan szolgálni. Pest januarban 1843.

Emich Gusztáv
a Honderü és Pest Saló
kiadója. 2—3

Tulajdonos Borsos Márton. — Nyomatja Trattner-Károlyi. Uriutoza 453.